

Práva k duševnímu vlastnictví v projektech 7. RP

INFORMAČNÍ ZDROJE

Informace k IPR a smlouvám v 7. RP

<http://www.fp7.cz/cz/vice-o-ipr-v-fp7/stranka-307/>

IPR Helpdesk

Specifická IPR pravidla v projektech 7. RP

http://www.ipr-helpdesk.org/fp7_programme.html

Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM)

<http://oami.europa.eu/>

Mezinárodní organizace duševního vlastnictví (WIPO)

www.wipo.int/portal/index.html.en

Evropský patentový úřad (EPO)

<http://www.epo.org/>

Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV) ČR

<http://www.upv.cz/cs.html>

Webové stránky TC AV ČR

<http://www.fp7.cz/>

<http://www.tc.cz/>

Webové stránky národní informační sítě NINET

<http://www.ninet.cz/>

Webové stránky CZELO (České styčné kanceláře v Bruselu)

<http://www.czelo.cz/>

Informace k financování v 7. RP

<http://www.fp7.cz/cz/vice-o-financovani-7rp/>

Časopis Echo

<http://www.tc.cz/echo/>

Informační server EK CORDIS

http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

Informační server Europa

http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

PRÁVA K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ V PROJEKTECH 7. RP

Jana Vaňová

Edice Vademecum 7. rámcového programu EU

Edici vydává Technologické centrum AV ČR s podporou projektu
„Národní informační centrum pro evropský výzkum“
(projekt OK 468 programu EUPRO)
Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

© Technologické centrum AV ČR
2009

PŘEDMLUVA

Problematika duševního vlastnictví (IP – Intellectual Property) se prolíná všemi fázemi projektů 7. RP. Právě proto mají práva k duševnímu vlastnictví (IPR – Intellectual Property Rights) v projektech 7. RP svou nezastupitelnou a nezpochybnitelnou roli.

Již před zahájením přípravy projektového návrhu je často kladenou otázkou – jaká pozitiva a negativa jsou spojena s účastí v projektech 7. RP zejména ve vztahu k duševnímu vlastnictví? Mohu ztratit některé ze svých dosavadních znalostí a co mohu získat? Znalost specifických IPR pravidel 7. RP a pečlivé ošetření otázek stávajících znalostí v příslušných smlouvách může partnerovi v projektu nejen ochránit jeho stávající znalosti, ale dokonce umožnit a zajistit přístup ke stávajícím znalostem dalších partnerů.

Výsledky vytvořené v projektech 7. RP (nové znalosti) mají mj. přispívat k posílení konkurenceschopnosti Evropské unie ve světovém měřítku, proto je potřeba zvažovat zajištění ochrany pro projektové výsledky, jakmile je to možné. Ochrana, možnost využití a šíření (včetně publikování) projektových výsledků v průběhu i po skončení projektu 7. RP však představují pozitivum nejen pro Evropskou unii jako celek, ale i pro jednotlivé partnery, pro něž mohou být zároveň motivací pro zapojení do projektů 7. RP.

Hlavním cílem této brožury je seznámit zájemce s problematikou duševního vlastnictví v projektech 7. RP se zaměřením na specifický program Spolupráce a Kapacity. V první a druhé kapitole lze najít přehled základních dokumentů, které pojednávají o problematice duševního vlastnictví. Třetí kapitola, která tvoří jádro brožury, se zabývá problematikou stávajících a nových znalostí, jejich vlastnictvím, zajištěním ochrany pro nové znalosti (zde jsou popsány prostředky – práva k nehmotným statkům, jakými lze ochranu zajistit, v národním i nadnárodním měřítku), jejich využitím a šířením. Detailní pozornost je věnována přístupovým právům, tj. vysvětlení toho, za jakých podmínek lze nakládat se znalostmi jiného partnera. Poslední kapitola se zabývá dalšími, neméně důležitými, otázkami souvisejícími s problematikou duševního vlastnictví v projektech 7. RP, jako například subdodavatelské smlouvy, výzkum ve prospěch MSP, projekty ve specifických programech Myšlenky a Lidé a jiné. V úvodu většiny kapitol jsou shrnuty základní pravidla dané problematiky.

Byť je tato brožura detailním dokumentem, nemůže nahrazovat jiné dokumenty. Brožura může sloužit mj. jako vodítko při přípravě a připomínkování smluv, které se v projektech 7. RP běžně uzavírají (primárně konsorciální smlouva a jiné). Otázce smluvních vztahů v 7. RP bude věnována pozornost v další brožure připravované Technologickým centrem AV ČR.

Jana Vaňová

Technologické centrum AV ČR

V listopadu 2009

Národní informační centrum pro evropský výzkum

SLOVNÍČEK POJMŮ

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ (INTELLECTUAL PROPERTY - IP)

Nehmotné statky, které jsou výsledkem duševní (intelektuální) činnosti a jsou předmětem práv k duševnímu vlastnictví. Tyto nehmotné statky jsou chráněny okamžikem získání příslušného práva – práva k duševnímu vlastnictví (např. vynález je chráněn od okamžiku udělení patentu na tento vynález).

GRANTOVÁ DOHODA (GRANT AGREEMENT)

Smlouva uzavřená mezi účastníky projektu 7. RP a Evropskou komisí založena na Modelové grantové dohodě, na jejímž základě získávají smluvní strany práva a povinnosti (například právo na finanční příspěvek Unie a povinnost realizovat výzkumné práce na projektu 7. RP).

KONSORCIÁLNÍ SMLOUVA (CONSORTIUM AGREEMENT)

Smlouva uzavřená mezi účastníky projektu, jejímž hlavním smyslem je doplnit grantovou dohodu v otázkách řízení konsorcia, IPR atd. Neexistuje žádný oficiální model konsorciální smlouvy. Některé organizace ale vytvořily své vzory.

LICENČNÍ SMLOUVA (LICENCE AGREEMENT)

Smlouva, na jejímž základě nabyvatel licence získává právo užívat nehmotný statek jiné osoby.

MSP (SME)

Mikro, malé a středně velké podniky (v souladu se zněním Doporučení EK 2003/361/EC), které nezaměstnávají víc než 250 zaměstnanců a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 milionů € a/nebo aktiva 43 milionů €.

NOVÉ ZNALOSTI (FOREGROUND)

Výsledky vytvořené v projektu a jakékoliv jiné IPR související s vytvořenými výsledky.

PLÁN PRO VYUŽITÍ A ŠÍŘENÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ

Je součástí závěrečné zprávy v projektech 7. RP, kterou musí účastníci předkládat Evropské komisi po skončení projektu. Hlavním smyslem je popsat, jak bude zajištěna ochrana, využití a šíření nových znalostí.

PRÁVA K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ (INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS)

Práva bez ohledu na to, zda se nabývají na základě formální procedury nebo neformálně, jejichž cílem je poskytnout ochranu duševnímu vlastnictví/nehmotným statkům, tj. dílům, vynálezům, technickým řešením, označením, estetickým řešením atd., které jsou výsledkem intelektuální (duševní) činnosti.

PŘIDRUŽENÝ SUBJEKT (AFFILIATED ENTITY)

Právní subjekt, který je pod přímou nebo nepřímou kontrolou partnera projektu nebo pod stejnou přímou nebo nepřímou kontrolou jako partner v projektu. Přidružený subjekt má zvláštní postavení v projektu - zejména ve vztahu k přístupovým právům.

PŘÍJEMCE/ÚČASTNÍK/PARTNER (BENEFICIARY/PARTICIPANT/PARTNER)

Právní subjekt, který pracuje na projektu 7. RP a má práva a povinnosti založené grantovou dohodou. Příjemce znamená subjekt, který získává finanční příspěvek Unie. Účastník znamená subjekt, který se podílí na řešení projektu 7. RP. Tyto pojmy se často používají jako synonyma. V této brožuře bude dále používán pouze termín „účastník“.

PŘÍSTUPOVÁ PRÁVA (ACCESS RIGHTS)

Práva nabytá licencováním a jiná uživatelská práva k novým a/nebo stávajícím znalostem udělena jejich vlastníky jiným partnerům v projektu nebo třetím stranám.

ROZUMNÉ A SPRÁVEDLIVÉ PODMÍNKY (FAIR AND REASONABLE CONDITIONS)

Vhodné finanční podmínky, které mají být výhodnější než běžné podmínky na trhu a které souvisí zejména se žádostí o přístup a udělení přístupu ke stávajícím a novým znalostem. Při jejich stanovování je potřeba vzít v úvahu například aktuální a možnou hodnotu nových nebo stávajících znalostí, ke kterým je požadován přístup, rozsah přístupu, délka trvání přístupu atd.

RTD PARTNER (RTD PERFORMER)

Právní subjekt, který provádí výzkumné a vývojové aktivity ve prospěch specifických skupin, např. malých a středních podniků.

STÁVAJÍCÍ ZNALOSTI (BACKGROUND)

Informace a IPR (včetně přihlášek) vlastněné partnery projektu před zahájením projektu, které jsou potřebné k tomu, aby byl projekt realizován, nebo k následnému využití vlastních nových znalostí.

SUBDODAVATEL (SUBCONTRACTOR)

Třetí strana poskytující služby nebo zboží, která uzavřela smlouvu o poskytnutí subdodávek s jedním nebo více účastníky projektu. Subdodavatel proto není účastník projektu 7. RP. Subdodavatel nesmí mít žádná práva (IPR) k výsledkům jeho činnosti, resp. může mít práva do té míry, aby byl zachován přístup dalším partnerům. Tuto otázku je rovněž potřeba ošetřit ve smlouvě o poskytnutí subdodávek.

ŠÍŘENÍ (DISSEMINATION)

Zpřístupnění informací o nových znalostech veřejnosti vhodnými prostředky jinými než těmi, které slouží k zajištění ochrany pro nové znalosti. Příkladem je publikování, semináře, konference, tiskové zprávy, webové stránky atd.

REPORTOVÁNÍ (REPORTING)

Podávání zpráv Evropské komisi o průběhu řešení projektu 7. RP.

TRANSAKCE (TRANSACTION)

Zvláštní část grantové dohody v případě výzkumu ve prospěch MSP, kde si účastníci projektu sjednají zejména otázky vlastnictví nových znalostí a odměny pro partnery provádějící výzkum (RTD partnery).

VÝHRADNÍ A NEVÝHRADNÍ LICENCE (EXCLUSIVE AND NON-EXCLUSIVE LICENCE)

Licence - oprávnění poskytnuté majitelem IPR (poskytovatelem) jinému (nabyvateli) vykonávat tato práva, a to ve sjednaném rozsahu, na sjednaném území a ve sjednaném časovém období.

Výhradní licence - poskytovatel licence se vzdává možnosti využívat předmět licence (tj. nové znalosti) a možnosti poskytnout licenci komukoli jinému k užití nových znalostí.

Nevýhradní licence - poskytovatel licence může nadále využívat předmět licence (tj. nové znalosti) a poskytnout licenci komukoli jinému k užití nových znalostí.

VYUŽITÍ (USE)

Přímé nebo nepřímé využití nových znalostí v dalších výzkumných činnostech jiných než těch, jež jsou zahrnuty do daného projektu, nebo pro vývoj či tvorbu produktu či procesu nebo pro jeho uvedení na trh nebo pro vytvoření a poskytování služby.

Další související pojmy - viz Výkladový slovník vybraných pojmů 7. RP - http://www.fp7.cz/dokums_raw/vykladvyslovník_1219842689.pdf, který byl vydán TC AV ČR.

ZKRATKY

S níže uvedenými zkratkami se můžete setkat v textech zabývajících se problematikou 7. RP a práv k duševnímu vlastnictví, některé jsou použité v textu brožury:

OHIM - Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu/Office of Harmonization for the Internal Market

WIPO - Světová organizace duševního vlastnictví/World Intellectual Property Organization

EU - Evropská unie, Unie/European Union

EK - Evropská komise/European Commission

IPR - Práva k duševnímu vlastnictví/Intellectual Property Rights

GA - Grantová dohoda/Grant Agreement

CA - Konsorciální smlouva/Consortium Agreement

CLS - Společný právní subjekt/Common Legal Structure

7. RP - 7. rámcový program

ČR - Česká republika

EPO - Evropský patentový úřad/European Patent Office

ERC – Evropská výzkumná rada/European Research Council

JRC – Společné výzkumné středisko / Joint Research Centre

JRU – Společná výzkumná jednotka / Joint Research Unit

IPR – Práva k duševnímu vlastnictví (Intellectual Property Rights)

MGA – Modelová grantová dohoda

MSP/SME – Malý a střední podnik

RfP – Pravidla účasti/Rules for Participation

PCT – Smlouva o patentové spolupráci/Patent Cooperation Treaty

RTD – Výzkum a technologický vývoj / Research and Technological Development

OBSAH

1. Základ 7. rámcového programu ve vztahu k právům k duševnímu vlastnictví	8
2. Právní rámec 7. RP – závazná dokumentace zejména s ohledem na otázky IPR	10
3. Specifická IPR pravidla v 7. RP	12
3.1 Fáze projektu 7. RP ve vztahu k IPR	12
3.2 Specifika IPR v projektech 7. RP – definice	12
3.2.1 Stávající znalosti (Background)	13
3.2.2 Nové znalosti (Foreground)	14
3.3 Vlastnictví a spoluvlastnictví nových znalostí (Joint/Ownership of Foreground)	14
3.4 Převod vlastnictví k novým znalostem (Transfer of Foreground)	17
3.5 Přístupová práva (Access Rights)	22
3.5.1 Přístupová práva ke stávajícím znalostem	24
3.5.2 Přístupová práva ve vztahu k podlicencím a výhradní licenci	25
3.5.3 Přístupová práva – možné námitky	27
3.5.4 Ekonomické podmínky pro udělení přístupových práv	29
3.5.5 Přístupová práva a přidružené subjekty	32
3.5.6 Přístupová práva a ERC projekty	32
3.5.7 Přístupová práva a Marie Curie projekty	33
3.5.8 Přístupová práva a JRU (společná výzkumná jednotka)	33
3.5.9 Přístupová práva a CLS (společný právní subjekt)	34
3.6 Ochrana nových znalostí (Protection of Foreground)	34
3.7 Využití nových znalostí (Use of Foreground)	39
3.8 Šíření nových znalostí (Dissemination of Foreground)	41
3.9 IPR v jednotlivých fázích projektu - shrnutí	44
4. Další otázky související se specifickými IPR pravidly 7. RP	45
4.1 IPR a podávání zpráv Evropské komisi	45
4.2 IPR a subdodávky	46
4.3 Uhrazení nákladů souvisejících s IPR v projektech 7. RP	47
4.4 IPR a výzkum ve prospěch specifických skupin (Capacities)	48
4.5 IPR a ERC projekty (Ideas)	52
4.6 IPR a projekty Marie Curie (People)	53

1. ZÁKLAD 7. RÁMCOVÉHO PROGRAMU VE VZTAHU K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ

Otázce evropského výzkumu v globálním pohledu začala být věnována větší pozornost až v osmdesátých letech dvacátého století, a to především díky přijetí Jednotného evropského aktu (1986) a Maastrichtské dohody (1992). Do té doby byl evropský výzkum značně roztrášený a sektorově omezený.

V současné době jsme svědky obrovského pokroku v evropské výzkumné politice, kdy můžeme primárně sledovat jednak koordinaci národních výzkumných politik členských států, jednak vymezování oblasti zájmů EU, v jejímž rámci dochází k podpoře excelentních projektů výzkumu, vývoje a inovací formou různých iniciativ, resp. programů, koordinovaných EK. Jedním z příkladů takových programů jsou i rámcové programy (dále jen RP), jejichž historie sahá do roku 1984, kdy byl zahájen 1. RP. V současné době probíhá již 7. RP, který je, podobně jako předešlé rámcové programy, hlavním nástrojem evropské výzkumné politiky. Jeho hlavním cílem je podporovat vědecký a technologický základ evropského průmyslu na nadnárodní úrovni a tak doplňovat výzkumné aktivity prováděné na národních úrovních v jednotlivých členských státech. Toto doplňování aktivit tedy probíhá na evropské (nadnárodní) úrovni, je koordinováno a financováno z jednoho centra, představuje větší záruku zamezení duplicitního výzkumu v členských státech a umožňuje soustředit největší odborníky v daných oblastech v konkrétních projektech 7. RP.

7. RP stanovuje priority a cíle a poskytuje rozpočet pro financování projektů na období několika let (2007-2013). Obecné cíle 7. RP (výzkum, vzdělání, inovace) vycházejí z Lisabonské strategie. Konkrétní cíle a priority 7. RP jsou obsaženy v jednotlivých tzv. specifických programech¹. K jejich dosažení slouží tzv. přímé a nepřímé výzkumné akce. Pod pojmem přímé akce rozumíme výzkumné aktivity prováděné přímo Evropskou komisí prostřednictvím JRC (Joint Research Centrum – Společné výzkumné centrum), které tvoří sedm institutů založených Evropskou komisí přímo k tomuto účelu. Nepřímými akcemi rozumíme výzkumné aktivity, jichž se účastní vědecké a výzkumné instituce, univerzity, malé a střední podniky, velké společnosti a jiné subjekty za finanční spoluúčasti Evropských společností. Dále se budeme zabývat pouze nepřímými akcemi (a v rámci nich tzv. kolaborativními projekty 7. RP, tj. projekty založenými na spolupráci v rámci specifického programu Spolupráce) a **otázkami práv k duševnímu vlastnictví** (dále jen „IPR“) s těmito nepřímými akcemi souvisejícími.

Velká pozornost v projektech založených na spolupráci je věnována ochraně výsledků činností účastníků projektů 7. RP. Je zde evidentní zájem na ochraně toho, co je vytvořeno v projektech 7. RP financovaných z prostředků EU². Pro realizaci projektů a výzkumných činností vůbec je často

¹ Specifické programy: Spolupráce, Kapacity, Lidé, Myšlenky

² Jde o tzv. nové znalosti (Foreground) – výsledky generovány v projektu 7. RP, bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou chráněny. Patří sem práva k duševnímu vlastnictví a jiné znalosti.

nezbytné použít již existující znalosti, které jsou často již chráněny právy k duševnímu vlastnictví a na které specifická pravidla 7. RP rovněž pamatují³. Ve všech těchto případech obecně platí, že účastníci projektů 7. RP mají relativně velkou volnost v tom, jak s těmito znalostmi⁴ naloží, resp. jaký způsob ochrany pro výsledky své činnosti zvolí a jak naloží se svými stávajícími znalostmi v průběhu realizace projektu 7. RP, mj. s použitím různých smluvních nástrojů.

Evropská komise má hlavní zájem (a zároveň důvod pro některá rigidní pravidla 7. RP související s IPR) na tom, aby výsledky projektů 7. RP, financované z velké části z prostředků EU, byly využity (komerčně, v dalším výzkumu nebo pro akademické účely), resp. aby přinesly užitek nejen účastníkům projektů 7. RP, ale především celé EU, a vedly tak k posílení její konkurenceschopnosti v celosvětovém měřítku.

³ Jde o tzv. stávající znalosti (Background) – práva k duševnímu vlastnictví a jiné znalosti, které účastníci projektu nabyli před přistoupením ke grantové dohodě (určité výjimky platí v případě přihlášek průmyslových práv) a které jsou potřebné k tomu, aby mohl být projekt 7. RP realizován, nebo aby mohly být nové znalosti využívány.

⁴ S ohledem na terminologii obsaženou v Nařízení č. 1906/2006 bude dále pojem znalosti používán jako pojem obecný pro chráněné i nechráněné nehmotné statky tam, kde to bude vhodné a možné.

2. PRÁVNÍ RÁMEC 7. RP – ZÁVAZNÁ DOKUMENTACE ZEJMÉNA S OHLEDEM NA OTÁZKY DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Právním základem pro rámcové programy jsou zakladatelské smlouvy Evropského společenství a následně Evropské unie (EU).

S odkazem na tyto smlouvy bylo přijato **Rozhodnutí** Evropského parlamentu a Rady o **Sedmém rámcovém programu** Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 – 2013)⁵.

Na základě tohoto rozhodnutí bylo následně přijato **Nařízení** Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví Pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol na akcích Sedmého rámcového programu a pro šíření výsledků výzkumu (2007 až 2013)⁶, zkráceně označováno jako **Pravidla účasti** nebo **Rules for Participation**. V úvodu Pravidel účasti je řečeno, že „*Pravidla by měla zjednodušit využívání duševního vlastnictví vytvořeného účastníkem, přičemž se zohlední i způsob, jakým může být účastník organizován na mezinárodní úrovni, a zároveň ochránit oprávněné zájmy dalších účastníků a Společenství.*“ Navíc je zde uvedeno, že „*Tato pravidla by měla zachovávat práva vlastníků duševního vlastnictví a zároveň by měla být navržena tak, aby zajistila, že účastníci a případně jejich přidružené subjekty usazené v členském státě nebo přidružené zemi mají přístup k informacím, které do projektu vnesou, a k poznatkům vyplývajícím z výzkumné práce v rámci projektu, a to do té míry, aby mohly provádět výzkumnou práci nebo využívat výsledné poznatky. Pravidla pro šíření výsledků výzkumu by měla zajistit, aby účastníci tam, kde je to vhodné, chránili duševní vlastnictví vytvořené v rámci akcí a využívali a šířili tyto výsledky.*“

Pravidla účasti představují dokument, který má právní formu nařízení, a tudíž je právním předpisem nejvyšší právní síly majícím obecnou právní závaznost. Otázky IPR jsou řešeny v kapitole III Pravidel účasti (čl. 39 až 51), která definuje všechny základní IPR instituty 7. RP (stávající a nové znalosti, ochrana, využití a šíření nových znalostí, přístupová práva – v podrobnostech viz následující kapitoly).

Na základě zmocnění obsaženém v Pravidlech účasti (čl. 18) vypracovala Evropská komise **Modelovou grantovou dohodu** (dále **MGA**), tj. vzor pro smlouvu uzavíranou mezi EU a účastníky projektu 7. RP v souvislosti s realizací projektu. MGA se obecnými otázkami IPR zabývá ve svých člancích Annexu II., a to konkrétně v člancích II.26 až II.34 včetně článku II.1 (definice), kde tato přebírá

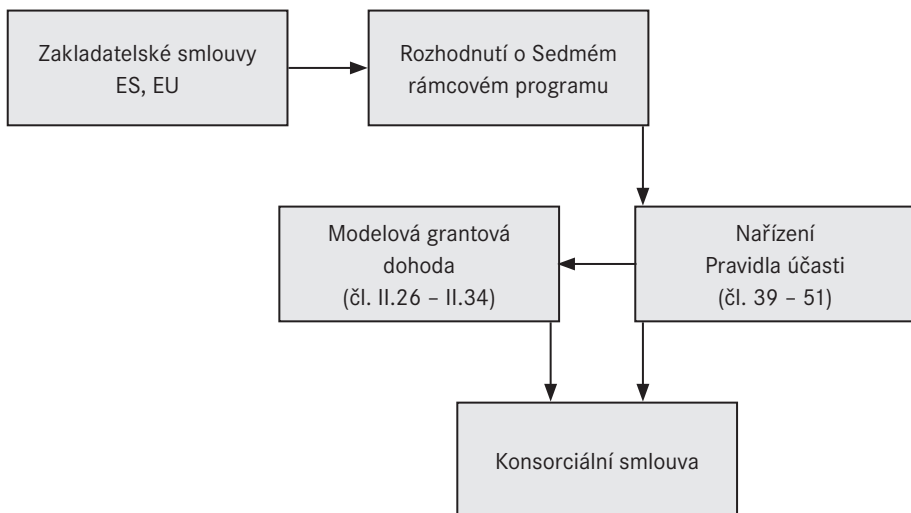
⁵ Decision No 1982/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Seventh Framework Programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007-2013). 2006/970/Euratom: Council Decision of 18 December 2006 Concerning the Seventh Framework Programme of the European Atomic Energy Community (Euratom) for nuclear research and training activities (2007 to 2011).

⁶ Regulation (EC) No 1906/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 laying down the rules for the participation of undertakings, research centres and universities in actions under the Seventh Framework Programme and for the dissemination of research results (2007-2013).

úpravu IPR v 7. RP z Pravidel účasti a doplňuje ji. S ohledem na různou povahu nepřímých akcí najdeme specifická ustanovení týkající se IPR i v jiných člancích MGA (např. v případě specifického programu Lidé je to v Annexu III. ke MGA).

Jak Pravidla účasti, tak i MGA, pak obsahují ustanovení o **konsorciální smlouvě - Consortium Agreement**, tj. smlouvě uzavírané uvnitř konsorcia mezi partnery projektu 7. RP, a konkrétně stanoví požadavky na obsah konsorciální smlouvy ve vztahu k IPR pravidlům 7. RP. Konsorciální smlouva tak musí mj. obsahovat ustanovení týkající se šíření a využití nových znalostí a přístupových práv (v podrobnostech k těmto institutům viz následující kapitoly).

Obrázek č. 1: Grafické znázornění právního rámce 7. RP zejména ve vztahu k IPR

3. DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ (IP) V PROJEKTECH 7. RP

3.1 FÁZE PROJEKTU 7. RP VE VZTAHU KE IP

Otázkami IPR je potřeba se zabývat ve všech fázích projektu 7. RP. Obecně můžeme projekt 7. RP rozdělit z časového hlediska do tří fází: příprava projektového návrhu, realizace projektu a období po skončení realizace projektu.

Ve fázi přípravy projektového návrhu by si možní budoucí účastníci měli být vědomi toho, co přinášejí do projektu (jaké stávající znalosti, resp. IPR), co mohou potřebovat od dalších účastníků, jaký je současný stav vědy a techniky, a měli by předvídat, jaké výsledky mohou v projektu získat (vytvořit nebo získat přístup k výsledkům vytvořeným jinými partnery). Navíc již v návrhu projektu mají budoucí partneři povinnost popsat možný dopad výsledků projektu.

V průběhu realizace projektu účastníci mohou být požádáni jinými partnery o zpřístupnění svých vlastních znalostí, např. relevantní IPR, za účelem provádění prací na projektu. Rovněž by měli zvažovat otázku zajištění ochrany pro nově vytvořené znalosti, zejména z pohledu jejich následného využití. Ideálně by měli partneři projektu vypracovat strategii týkající se ochrany a využití výsledků projektu ještě před ukončením projektu (viz kapitola 4.1).

Po skončení projektu (pokud se tak nestalo již v průběhu jeho realizace) nastupuje povinnost partnerů zajistit ochranu vytvořených výsledků, využívat a/nebo šířit výsledky projektu v souladu s tzv. plánem pro využití a šíření nových znalostí (podrobnosti viz kapitola 4.1).

Obrázek č. 2: Grafické znázornění možných problémů souvisejících s IPR v různých fázích projektu

Příprava projektového návrhu	Realizace projektu	Po skončení projektu
<ul style="list-style-type: none">• možné problémy týkající se identifikace duševního vlastnictví• možný nedostatek zkušeností s managementem duševního vlastnictví• možná neznalost/ignorace Pravidel 7. RP	<ul style="list-style-type: none">• možné odchylky/změny v projektu působící následně problémy v otázkách duševního vlastnictví	<ul style="list-style-type: none">• často problematické rozhodování/dohody ohledně IPR mezi partnery související s předchozí neznalostí Pravidel 7. RP

3.2 DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ V PROJEKTECH 7. RP - DEFINICE

Vlastním znakem všech projektů založených na spolupráci je spolupráce partnerů a sdílení znalostí. S ohledem na okamžik, kdy tyto znalosti byly vytvořeny, rozeznáváme v 7. RP **stávající a nové znalosti**.

3.2.1 Stávající znalosti (*Background*)

Stávající znalosti (*Background*) jsou znalosti a IPR, které účastník projektu „vlastní“ před přistoupením ke grantové dohodě, potřebné (*angl. needed*) pro realizaci projektu nebo pro následné využití nových znalostí.

Do kategorie stávajících znalostí řadíme například přihlášky práv k průmyslovému vlastnictví, byť samotné právo bude uděleno až po přistoupení ke grantové dohodě. Účastníci projektu nemusí pro projekt zpřístupnit všechny své znalosti, se kterými do projektu vstupují. Postačí proto, když zpřístupní pro projekt pouze ty své znalosti, které jsou potřebné pro projekt, resp. pro jeho realizaci, nebo pro následné využití nových znalostí.

Na základě výše uvedeného lze tedy dovodit, že účastníci projektu mají možnost definovat stávající znalosti, resp. vytvořit svoji vlastní definici stávajících znalostí – děje se tak typicky v konsorciální smlouvě. Účastníci projektu mohou specifikovat například to, jaké stávající znalosti každý účastník do projektu přinese (tzv. pozitivní vymezení), a naopak, které z projektu vyloučí a dalším partnerům nezpřístupní (tzv. negativní vymezení). Institut „potřebnosti“ tak umožňuje partnerům projektu například chránit jejich obchodní tajemství tam, kde je to možné, a zároveň zajišťuje to, že znalosti, které jsou potřebné a nezbytné pro provádění projektu (nebo pro následné využití nových znalostí), budou zpřístupněny.

V případě, že partneři projektu nevyužijí možnost definovat rozsah svých stávajících znalostí konkrétně způsobem uvedeným výše, použije se podpůrně definice v článku II.1.4⁷ MGA. Tato definice rovněž počítá s institutem potřebnosti, ale hrozí, že v důsledku vágnosti této definice a neexistence konkrétně vymezených stávajících znalostí může být realizace projektu značně zkomplikována.

Navíc je potřeba si uvědomit, že v případě účasti univerzity v projektu 7. RP přicházejí v úvahu pro potřeby sjednávání stávajících znalostí znalosti na všech fakultách dané univerzity, samozřejmě za splnění podmínky potřebnosti.

⁷ „Stávajícími znalostmi“ se rozumí informace, které příjemci měli před podpisem grantové dohody, jakož i autorská práva a další práva duševního vlastnictví, jež se k těmto informacím váží, pokud byla žádost o jejich ochranu podána před podpisem této dohody, a které jsou zapotřebí k provedení projektu nebo k využití nových znalostí.

Příklad č. 1 – Negativní vymezení stávajících znalostí

Do projektu v rámci priority ICT (dále jen „ICT projekt“) vstupuje partner A – univerzita s technickým zaměřením, která má tři fakulty (strojní, stavební, informatiky). V rámci negociací (typicky při sjednávání konsorciální smlouvy) s dalšími partnery ohledně vymezení stávajících znalostí, tj. dohodě o tom, které znalosti partnera A budou zpřístupněny pro potřeby realizace projektu, partner A uvede, že znalosti, které mají fakulty strojní a stavební nejsou relevantní, tj. potřebné, pro realizaci ICT projektu, a proto nebudou zpřístupněny. Zároveň partner A sjedná nezpřístupnění svého tajného know-how na rozeznávání obrazu, které vlastní fakulta informatiky, ale které není potřebné pro projekt. Následně tedy stávající znalosti partnera A jsou tvořeny všemi znalostmi fakulty informatiky kromě výše zmíněného tajného know-how.

3.2.2 Nové znalosti (Foreground)

Nové znalosti (Foreground) jsou výsledky, které byly vytvořeny v průběhu řešení projektu, bez ohledu na to, zda mohou nebo nemohou být chráněny. Tyto výsledky zahrnují práva související s autorskými právy, chráněnými průmyslovými vzory, patentovými právy nebo podobnými formami ochrany.

3.3 VLASTNICTVÍ A SPOLUVLASTNICTVÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ (JOINT/OWNERSHIP OF FOREGROUND)

Nové znalosti vytvořené v projektu jsou ve vlastnictví toho účastníka, který je vytvořil. Tam, kde jsou nové znalosti vytvořené společně více účastníky, to znamená, že nové znalosti není možné rozdělit mezi tyto účastníky, budou nové znalosti spoluvlastněny, pokud se účastníci nedohodnou jinak.

Spoluvlastníci nových znalostí jsou povinni domluvit se na rozdělení a podmínkách výkonu vlastnických práv k novým znalostem. Pokud tak neučiní, použije se subsidiární režim, který zajišťuje to, že společně vlastněné nové znalosti mohou být využívány některým ze spoluvlastníků, byť spoluvlastníci nedospějí k dohodě.

Dále se budeme zabývat tím, kdo vlastní nové znalosti vytvořené v projektu 7. RP. **Vlastnictví stávajících znalostí není účastí v projektu nijak dotčeno** – účastník projektu, který vlastní určité stávající znalosti před zahájením projektu, bude tyto vlastnit i po jeho skončení (pokud se sám nerozhodne převést vlastnictví svých stávajících znalostí na jiný subjekt), proto se dále budeme věnovat pouze novým znalostem.

V souvislosti s novými znalostmi je důležité zabývat se v projektech 7. RP otázkou vlastnictví⁸ a spoluvlastnictví nových znalostí.

⁸ Pro zjednodušení bude dále používán termín vlastnictví v souvislosti s novými znalostmi, byť v českém právním prostředí vlastnictví této majetkové hodnoty (zejména s ohledem na definici tohoto termínu) je přinejmenším diskutabilní.

Zde platí obecné pravidlo, dle něhož jsou nové znalosti vlastnictvím toho partnera projektu, který provedl práci, z níž nové znalosti vzešly. Každý účastník projektu proto nese odpovědnost za to, že nové znalosti, vytvořené např. zaměstnanci na konkrétní univerzitě, případně jakýmkoli jinými třetími stranami (např. subdodavatelé, studenti atd.) budou převedeny na tohoto konkrétního účastníka, aby on následně mohl plnit své povinnosti v souladu s grantovou dohodou (například umožnit přístup k novým znalostem dalším partnerům projektu tam, kde je to jeho povinností – podrobnosti v kapitole č. 3.5).

Výjimka platí například v případě výzkumu ve prospěch malých a středních podniků⁹. Zde platí, že nové znalosti jsou primárně vlastněny malými a středními podniky, byť tyto nové znalosti vzešly z práce univerzity (nebo veřejné výzkumné instituce – dále jen RTD partner), která prováděla výzkum pro malé a střední podniky. Tento režim lze ale smluvně vyloučit (v podrobnostech viz kapitola č. 4.4) a spoluvlastníky se tak mohou stát ti, kdo nové znalosti skutečně vytvořili.

Z tohoto obecného pravidla ale platí výjimka, označována jako **spoluvlastnictví nových znalostí**.

Spoluvlastnictví nových znalostí vzniká tam, kde

1. práci, z níž nové znalosti vzešly, provedlo více partnerů projektu společně a jejich jednotlivé podíly na práci nelze určit.¹⁰
2. Dalším případem jsou akce ve prospěch specifických skupin (v podrobnostech viz kapitola č. 4.4).
3. Navíc nic nebrání účastníkům projektu, aby si sjednali spoluvlastnictví nových znalostí smluvně.

Spoluvlastníci nových znalostí jsou povinni se domluvit na rozdělení a podmínkách výkonu vlastnických práv k novým znalostem.

- Ideálně se tak děje vložením těchto ustanovení do konsorciální smlouvy nebo například uzavřením tzv. smlouvy o rozdělení a podmínkách výkonu spoluvlastnických práv.¹¹ Spoluvlastníci si zde mohou ujednat velikost svých podílů, dále například – s ohledem na výkon svých práv – sdílení nákladů souvisejících se zajištěním ochrany pro společně vlastněné nové znalosti, způsob společného využití nových znalostí atd.
- Spoluvlastníci se například mohou domluvit na alternativním režimu spočívajícím v tom, že nebudou mít zájem nadále sdílet společné vlastnictví, a mohou například převést vlastnictví na jednoho z partnerů s tím, že ostatním budou zachována přístupová práva.
- V případě, že spoluvlastníci si smluvně nesjednají podmínky výkonu spoluvlastnických práv, uplatní se tzv. **subsidiární (podpůrný) režim** založený čl. II. 26 MGA a čl. 40 Pravidel účasti, dle něhož, do doby, než bude uzavřena smlouva o společném vlastnictví, je každý ze spoluvlastníků oprávněn udílet třetím stranám nevýhradní licence ke společně vlastněným novým znalostem bez práva poskytovat sublicence, a to bez souhlasů spoluvlastníků. Navíc ale platí, že ostatní spoluvlastníci musí být o tom uvědoměni alespoň 45 dní předem (nemají ale možnost podávat námítky) a jsou oprávněni požadovat spravedlivou a přiměřenou náhradu.

⁹ Jde o tematickou prioritu v rámci specifického programu Kapacity.

¹⁰ Čl. II.26.2 MGA a 40.1 Pravidel účasti.

¹¹ Angl. Joint Ownership Agreement – viz čl. II.26.2 MGA a 40.1 Pravidel účasti

Co se týče spravedlivé a přiměřené náhrady, má být poskytnuta zejména v případech, kdy jsou licencované společně vlastněné nové znalosti úspěšně využívány a spoluvlastník, který poskytl licenci, z nich má příjem. Pro určení toho, co je spravedlivá a přiměřená náhrada, by měl spoluvlastník, který poskytl licenci ke společně vlastněným novým znalostem, předložit dalším spoluvlastníkům všechny potřebné informace (např. licenční smlouvu atd.) a ti tak mohou následně zhodnotit přiměřenost a spravedlivost poskytnuté náhrady.

Jak plyne z výše uvedeného, ideálním případem je smluvní ujednání spoluvlastníků ohledně práv ke společně vlastněným novým znalostem. Subsidiární režim, který je novinkou (na rozdíl od 6. RP) a nepochybně pozitivem úpravy IPR v 7. RP, upravuje způsob poskytování licencí, a tudíž je alespoň minimální zárukou toho, že nové znalosti budou využívány i v případě, kdy se spoluvlastníci sami na podmínkách využívání nedomluví. Na druhé straně subsidiární režim upravuje pouze poskytování licencí a jinými důležitými otázkami související s institutem spoluvlastnictví se nezabývá. Stranou tak zůstává například problematika velikosti podílů, rozhodovací proces ohledně nakládání se společně vlastněnými novými znalostmi atd.

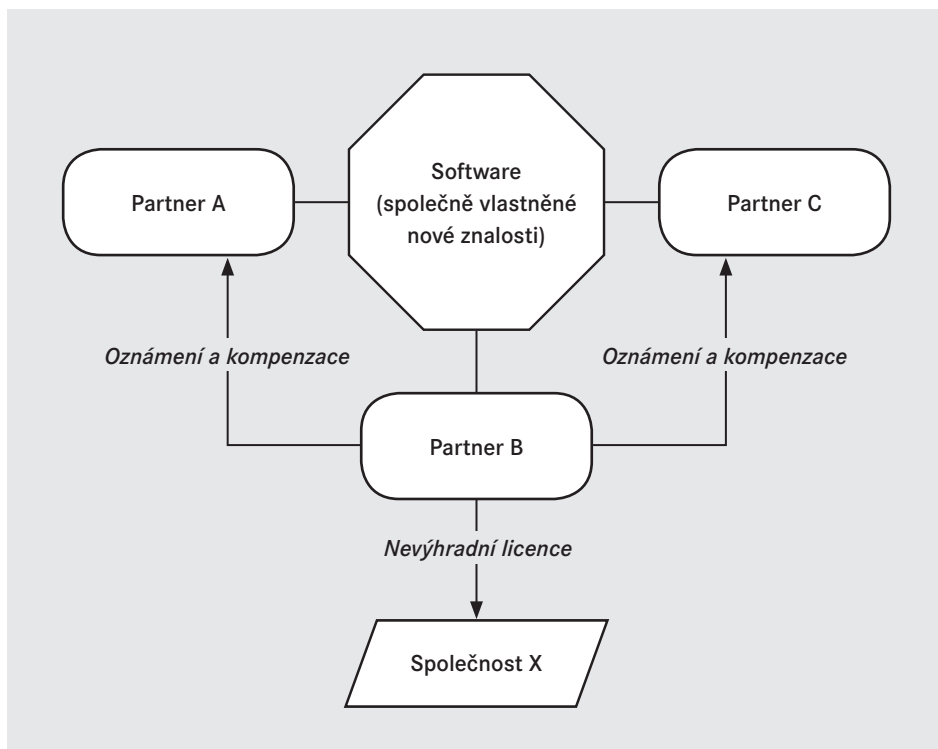
Příklad č. 2 – Spoluvlastnictví

V ICT projektu vystupují tři partneři. Partner A (viz příklad č. 1) vytvoří v rámci ICT projektu unikátní algoritmus ve formě kompletního vývojového diagramu. Partner B vytvoří počítačový program tak, že jím vytvořený zdrojový kód bude ve shodě s diagramem vytvořeným partnerem A. Zhotovený počítačový program je propojen s databází, kterou sestaví partner C.

Každý z partnerů tudíž, dle obecného pravidla, vlastní ty nové znalosti, které jsou výsledkem jeho práce (zdrojový kód, diagramy, databáze). Partneři se ale domluví, že mají zájem na tom, aby tyto nové znalosti byly společně vlastněny s tím, že spolu tak budou vlastnit software, který je tvořen dílčími novými znalostmi vytvořenými každým z partnerů (zdrojový kód, diagramy, databáze). Otázky výkonu spoluvlastnických práv si ale neupraví.

Partner B se rozhodne využít společně vlastněné nové znalosti (software). Jelikož neexistuje žádné smluvní ujednání týkající se nakládání se softwarem, bude postupovat v souladu s podpůrným režimem a poskytne licenci k tomuto softwaru společnosti X (třetí strana stojící mimo ICT projekt), aniž by musel žádat o souhlas partnera A a partnera C. 45 dní před poskytnutím licence o tom uvědomí partnera A a partnera C, kteří ale podle subsidiárního režimu nemají možnost vznést žádné námítky.

Společnost X tak získá nevýhradní licenci k softwaru (tj. partner B stejně jako i partner A a C mají možnost nadále software využívat) a navíc nemůže poskytnout sublicenci k tomuto softwaru jinému subjektu. Partneři A a C jsou oprávněni požadovat spravedlivou a přiměřenou kompenzaci na partnerovi B. Partner B by proto měl předložit spoluvlastníkům (partnerovi A a partnerovi C) licenční smlouvu, na základě které byl software licencován, případně jiné podpůrné dokumenty.

3.4 PŘEVOD VLASTNICTVÍ K NOVÝM ZNALOSTEM (TRANSFER OF FOREGROUND)

Převod vlastnických práv k novým znalostem je možný. Je ale potřeba respektovat povinnosti týkající se nových znalostí, tj. na nabyvatele musí být spolu s novými znalostmi převedeny i povinnosti chránit, využívat a šířit nové znalosti. Účastník převádějící své nové znalosti o tom musí uvědomit další účastníky ve stanovené lhůtě a tito mohou proti tomuto převodu namítat. Avšak účastníci se mohou rovněž domluvit na tom, že si nebudou vzájemně oznamovat plánovaný převod nových znalostí na specificky určené třetí strany. Na rozdíl od 6. RP, zamýšlený převod nových znalostí se oznamuje Evropské komisi jen ve výjimečných případech. Právo Evropské komise namítat proti plánovanému převodu nových znalostí je rovněž značně omezeno.

S problematikou vlastnictví nových znalostí, o které bylo pojednáno výše, souvisí i problematika převodu vlastnictví k novým znalostem. To, že účastník projektu vytvoří nové znalosti, neznamená, že musí zůstat jejich vlastníkem. Často může být pro daného účastníka výhodnější převést nové znalosti na jiný subjekt, který bude mít schopnosti a možnosti nové znalosti využívat lépe než účastník, který je vytvořil.

Převod vlastnictví k novým znalostem je možný za podmínky, že **partner projektu, který převádí vlastnictví ke svým novým znalostem, převede na nabyvatele i své povinnosti související s těmito novými znalostmi** (tj. povinnost chránit, využívat, šířit nové znalosti a umožnit k nim přístup za splnění dalších podmínek – v podrobnostech viz kapitoly č. 3.5, 3.6, 3.7 a 3.8).

V případě, kdy konkrétní partner projektu převádí vlastnictví ke svým novým znalostem, je povinen rovněž postoupit povinnost udělit přístupová práva k těmto převáděným novým znalostem (podmínky poskytnutí přístupových práv – viz kapitola č. 3.5 o přístupových právech níže). Proto je povinen:

- Uvědomit další partnery projektu o plánovaném převodu svého vlastnického práva alespoň 45 dní předem (pokud není stanoveno jinak v konsorciální smlouvě),
- poskytnout jim dostatečné informace o nabyvateli, aby mohli ostatní partneři vykonávat svá přístupová práva vůči tomuto nabyvateli.

Po oznámení výše uvedeným způsobem může kterýkoli partner do 30 dnů od oznámení (nebo v jiné písemně dohodnuté lhůtě) vznést námitky proti jakémukoli plánovanému převodu vlastnictví s odůvodněním, že by tím byla nepříznivě dotčena jeho přístupová práva. Pokud partner prokáže možnost nepříznivého ovlivnění svých přístupových práv k převáděným novým znalostem, nesmí být tento převod vlastnictví realizován do doby, než bude dosažena dohoda mezi namítajícím partnerem a partnerem zamýšlejícím převést vlastnictví ke svým novým znalostem. Posuzování námitek bude věcí konsorcia samotného, případný spor bude řešen způsobem sjednaným v konsorciální smlouvě. Jako úspěšná námitka by zřejmě nebyla posuzována námitka partnera, který by tvrdil, že nové znalosti budou převedeny jeho konkurentovi na trhu, a tím mu bude znemožněn přístup.

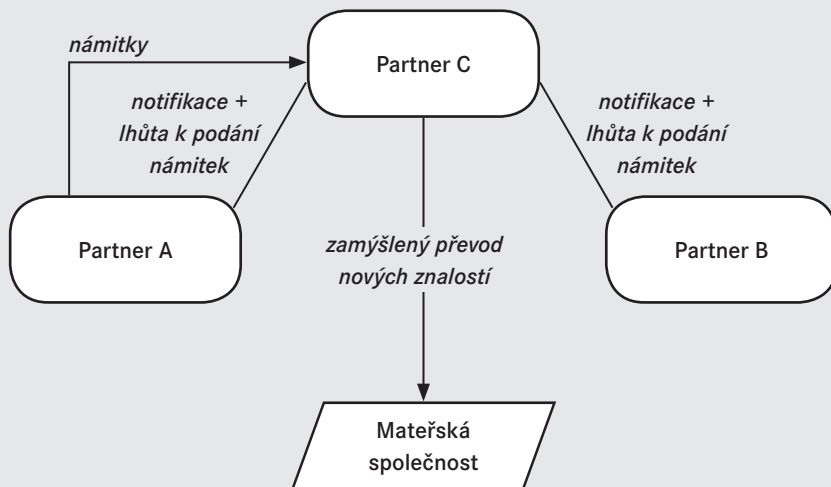
Určitým druhem zjednodušení (s ohledem na výše zmíněnou povinnost notifikovat každý záměr převést vlastnictví k novým znalostem) je možnost uzavřít předem smlouvu mezi všemi partnery projektu (nebo například v rámci konsorciální smlouvy), na jejímž základě jeden z partnerů (nejčastěji ten, který bude uzavření smlouvy iniciovat) bude oprávněn převádět nové znalosti na konkrétně určenou třetí stranu bez předchozího informování dalších partnerů, tj. ostatní partneři se vzdají práva být písemně vyrozuměni o zamýšleném převodu a práva vznášet námitky. To znamená, že v případě tohoto smluvního ujednání může tento konkrétní partner převádět nové znalosti na konkrétně určenou třetí stranu, a další partneři tak nemají možnost namítat proti tomuto převodu. Předtím, než ostatní partneři vyjádří souhlas s touto možností, měli by pečlivě zvážit identitu třetí strany, aby zjistili, zda jejich přístupová práva budou zachována.

Příklad č. 3 – Převod vlastnictví - s předchozím oznámením

Partner C v ICT projektu se rozhodne převést své nové znalosti (databáze – viz příklad č. 2) na třetí stranu stojící mimo projekt (konkrétně na svoji mateřskou společnost). K převodu by mělo dojít 1. prosince, a proto partner C oznámí partnerům A a B svůj záměr 15. října (tj. minimálně 45 dní před zamýšleným převodem). Od tohoto okamžiku jim partner C poskytne lhůtu 30 dní k vyjádření možných námitek proti zamýšlenému převodu databází (nových znalostí partnera C) na mateřskou společnost partnera C.

Partner A vznesl 13. listopadu námitku ohrožení svých přístupových práv, tj. uvede, že se v případě převodu databáze na mateřskou společnost domnívá, že mu ze strany mateřské společnosti partnera C nebude umožněn přístup k databázím, resp. s nakládáním s nimi, a tudíž nebude moci provádět své vlastní práce na projektu. Následně Partner C, aby ujistil a prokázal partnerovi A, že přístup mu bude zachován v potřebných mezích, a dosáhl s ním tak dohody, bez které není možné zamýšlený převod realizovat, mu předloží (například 23. listopadu) smlouvu o převodu vlastnického práva k databázím. Ve smlouvě se mateřská společnost partnera C zaváže nadále umožnit přístup k databázím všem dalším partnerům v ICT projektu za účelem realizace projektu. Partner A následně (např. 2. prosince) vyjádří svůj souhlas, resp. má za to, že jeho námitka byla uspokojena.

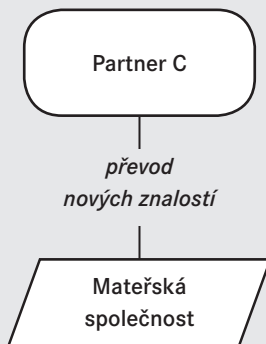
Jelikož tímto okamžikem je dosažena dohoda mezi partnerem C a partnerem A ohledně možného ohrožení přístupových práv, může být teď uzavřena smlouva o převodu nových znalostí partnera C na jeho mateřskou společnost. Zamýšlený převod 1. prosince tedy nebylo možné realizovat (v té době ještě nebyla dosažena shoda mezi partnerem A a partnerem C) a v důsledku procesu vyřizování námitek partnera A se tento převod posunul na pozdější datum (nejdříve 2. prosince).

Příklad č. 4 – Převod vlastnictví – bez předchozího oznámení

Partner C v ICT projektu má za to, že neustálé notifikování dalších partnerů o zamýšleném převodu nových znalostí v situaci, kdy vždy byly jakékoliv výsledky partnera C (i mimo tento ICT projekt) převáděny na mateřskou společnost, by zbytečně zatěžovalo všechny partnery nejen z časového hlediska. Navíc partner C je přesvědčen o tom, že převádění nových znalostí na mateřskou společnost nijak nemůže ohrozit přístupová práva partnerů A a B v míře potřebné pro realizaci projektu.

Partner C proto navrhne partnerům A a B vložít do konsorciální smlouvy ustanovení o tom, že se títo vzdávají práva na předchozí oznamování o zamýšleném převodu jakýchkoliv nových znalostí vytvořených partnerem C v ICT projektu na mateřskou společnost partnera C, a tudíž se vzdávají práva namítat proti převodům nových znalostí. Partner C v konsorciální smlouvě prohlásí, že přístupová práva k převedeným novým znalostem budou pro partnera A a B zachována. Partner C připojí ke konsorciální smlouvě přílohu, kde identifikuje mateřskou společnost potřebnými údaji, čímž zabrání možným sporům v budoucnu ohledně toho, na koho mohl převádět nové znalosti bez předchozí notifikace (tj. pouze na tuto mateřskou společnost). V případě zamýšleného převodu na jakýkoli jiný subjekt musí partner C tento svůj záměr oznámit (způsobem popsáním výše), případně může iniciovat změnu konsorciální smlouvy, a se souhlasem partnera A a B tak rozšířit okruh subjektů, na něž budou nové znalosti převáděny bez předchozí notifikace.

Z obecné povinnosti oznámit partnerům předem záměr převést nové znalosti a poskytnout jim informace o novém nabyvateli existuje výjimka v podobě závazků týkajících se zachování důvěrnosti (např. v rámci spojení podniků nebo akvizice významné části jeho aktiv). Ve výše uvedeném případě postačí notifikace partnerům ex-post.

Co se týká možnosti namítat proti zamýšlenému převodu nových znalostí, Evropská komise může namítat v případě záměru převést nové znalosti na třetí stranu usazenou v třetí zemi, která není přidružená k 7. RP. Tyto námítky je ale možné vznést pouze v případě, že se Evropská komise domnívá, že převod není v souladu se zájmem rozvíjet konkurenceschopnost evropského hospodářství nebo se to neslučuje s etickými zásadami nebo s bezpečnostními aspekty. Dle MGA a Pravidel účasti

nemají účastníci povinnost informovat Evropskou komisi o zamýšleném převodu nových znalostí (s výjimkou případů, kdy je vložena do grantové dohody zvláštní doložka ukládající tuto povinnost). V případě, že se Evropská komise o zamýšleném převodu dozví a uplatní námítky z výše uvedených důvodů, informuje o tomto konkrétního účastníka. Následně Evropská komise přezkoumá detaily plánovaného převodu nových znalostí a oznámí své stanovisko. K převodu nových znalostí nesmí dojít do doby, než je Evropská komise ujištěna o tom, že byly podniknuty vhodné kroky k tomu, aby nebyl ohrožen rozvoj konkurenceschopnosti evropského hospodářství a převod byl v souladu s etickými nebo s bezpečnostními aspekty.

Na rozdíl od předchozích rámcových programů je zde značné zjednodušení v tom, že účastníci nemusí oznamovat Evropské komisi zamýšlený převod na jiného partnera v projektu nebo na třetí stranu usazenou ve členské nebo asociované zemi. V případě záměru převést nové znalosti na třetí stranu usazenou v třetí zemi, která není přidružená k 7. RP, může být povinnost oznámit toto Evropské komisi splněna vložení zvláštní doložky do grantové dohody.¹²

Shrnutí – převod vlastnictví k novým znalostem, oznamovací povinnost a právo namítat

	Oznámení Evropské komisi	Námítky ze strany Evropské komise	Oznámení partnerům	Námítky ze strany partnerů
Převod vlastnictví k novým znalostem	NE (výjimka – převod vlastnictví k novým znalostem v případě, že je do grantové dohody vložena zvláštní doložka č. 11 ¹³ v souladu s čl. 42 (5) Nařízení Pravidel účasti ¹⁴ .)	NE – ve většině případů. ANO tam, kde jsou nové znalosti převáděny třetím stranám usazeným v zemi neasociované k 7. RP (čl. II.38.2 MGA). Výše uvedené se nemusí uplatnit v případě partnerů, kteří nezískávají finanční příspěvek Unie v případě vložení zvláštní doložky do MGA ¹⁵ .)	ANO – povinnost oznamovat předem. (výjimka – 1. uzavření smlouvy předem mezi všemi partnery projektu týkající se převodu nových znalostí na předem identifikovanou třetí stranu – čl. II.27.2 MGA, 2. závazky týkající se zachování důvěrnosti (např. v rámci spojení podniků nebo akvizice významné části jeho aktiv) – čl. II.27.2 MGA.)	ANO – pokud jsou přístupová práva dalších partnerů ohrožena.

¹² Např. zvláštní doložka č. 11 nebo zvláštní doložka č. 36. Pro úplný seznam zvláštních doložek – viz ftp://ftp.cordis.Europa.eu/pub/fp7/docs/fp7-ga-clauses-v4_cs.pdf

¹³ Zvláštní doložka č. 11 (Oznámení komisi vyžadované v případě zamýšleného převodu vlastnictví a/nebo zamýšleného udělení výhradní licence.)

¹⁴ Grantová dohoda může případně stanovit, že Evropské komisi musí být předem oznámen každý zamýšlený převod vlastnictví nebo každé zamýšlené udělení výhradní licence na třetí stranu usazenou ve třetí zemi, která není přidružená k 7. RP.

¹⁵ Zvláštní doložka č. 11/odstavec 3

3.5 PŘÍSTUPOVÁ PRÁVA (*ACCES RIGHTS*)

Projekty založené na spolupráci zahrnují sdílení/výměnu znalostí mezi partnery. Partneři si v projektech vyměňují jak své stávající znalosti, tak i své nové znalosti. Tato výměna je možná prostřednictvím systému přístupových práv, tj. partneři si navzájem umožňují přístup ke svým (stávajícím i novým) znalostem. Přístupová práva jsou práva nabytá licencováním a jiná uživatelská práva. Udělení přístupových práv, tj. umožnění přístupu ke znalostem, podléhá pravidlům 7. RP. Účastníci ale mají relativně velkou volnost v možnosti sjednat si vlastní finanční, časové a jiné podmínky pro výměnu svých znalostí.

Účastníci vstupují do projektu se stávajícími znalostmi, které si někdy vyměňují, tj. umožňují si přístup ke svým stávajícím znalostem. Navíc v průběhu realizace projektu dochází k vytvoření nových znalostí, které mohou být někdy využitelné jen se stávajícími znalostmi jiného účastníka nebo novými znalostmi dalších účastníků.

Přístup ke stávajícím a novým znalostem každého z partnerů může být problematický zejména s ohledem na IPR. Povinné umožnění přístupu ke svým stávajícím a novým znalostem v předem určených případech je způsobem vyřešení výše zmíněného problému a umožní hladkou realizaci projektu.

Přístupová práva jsou práva nabytá licencováním a jiná uživatelská práva ke stávajícím nebo novým znalostem jiného partnera v projektu, a to za účelem:

- Realizace/implementace projektu, resp. realizace úkolů v projektu toho partnera, který o přístup ke stávajícím nebo novým znalostem jiného partnera žádá;
- Využití svých vlastních nových znalostí (tj. partner, který žádá o umožnění přístupu ke stávajícím nebo novým znalostem jiného partnera v projektu tvrdí, že bez toho, aby mohl nakládat s těmito znalostmi, nemůže využívat své vlastní nové znalosti).

MGA zakládá tzv. **minimální režim přístupových práv**, dle něhož musí být přístup umožněn minimálně za podmínek a v situacích v ní uvedených (tj. přístupová práva pro realizaci projektu a přístupová práva pro následné využití vlastních nových znalostí).

Spolu s minimálním režimem je institut přístupových práv propojen s tzv. potřebností (needed). To znamená, že přístup ke stávajícím nebo novým znalostem jiného partnera bude umožněn jen tehdy, je-li **potřebný** pro partnera, který přístup žádá, aby

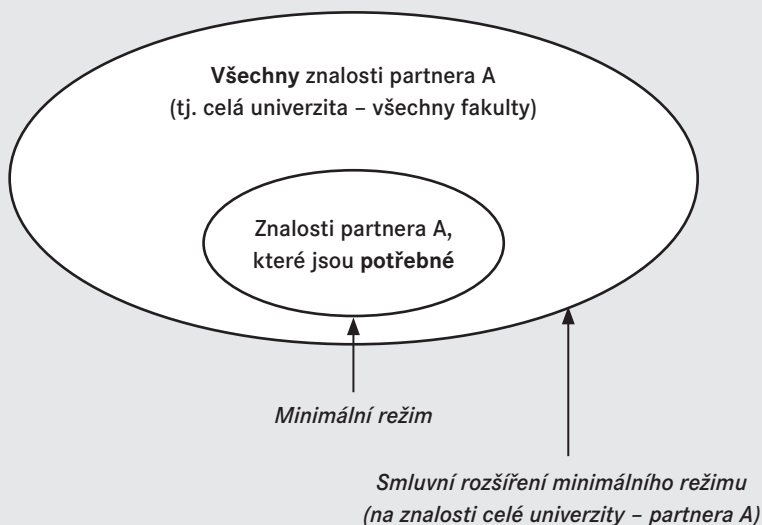
- mohl realizovat projekt nebo
- aby mohl využít své vlastní nové znalosti.

Minimální režim lze smluvně rozšířit, ale ne zúžit. V praxi to znamená, že po vzájemné dohodě si mohou partneři umožnit nakládání se svými znalostmi i z jiných důvodů než pouze z důvodu realizace projektu a využití vlastních nových znalostí. Na základě dohody partnerů (například v konsorciální smlouvě) o rozšíření minimálního režimu by si mohli například partneři vyměnit i ty (stávající a nové) znalosti, které nebudou potřebné pro projekt.

Příklad č. 5 - Minimální režim a potřebnost

Do ICT projektu vstupuje partner A, který po negociacích zpřístupnil tři své znalosti (viz text příkladu č. 1) a tak vymezil své stávající znalosti, ke kterým umožní přístup. Jelikož se partneři shodli na tom, že právě tyto tři znalosti partnera A jsou potřebné pro realizaci projektu (případně následně využití nových znalostí), poskytuje tak partner A přístup ke svým stávajícím znalostem přesně v souladu s minimálním režimem.

Partneři B a C ale navrhnou partnerovi A, aby jim umožnil přístup i k dalším svým znalostem, které vlastní před zahájením projektu, konkrétně ke znalostem vlastněným dalšími fakultami (viz text příkladu č. 1). Partner A s tímto vysloví souhlas a následně tedy je umožněn přístup (nakládání se) i ke znalostem vlastněným fakultou strojní, informatiky a stavební. Smluvně tedy došlo k rozšíření přístupových práv (ke stávajícím znalostem), tudíž k rozšíření minimálního režimu.

Potřebnost by se měla hodnotit případ od případu. Byť Evropská komise potřebnost nedefinovala, lze předpokládat, že přístup bude potřebný například v situaci, kdy bez umožnění přístupu by některé výzkumné aktivity v projektu byly těžko proveditelné nebo časově náročné, vyžadovaly by neúměrně vysoké finanční nebo lidské zdroje atd. Rovněž by neměl být odepřen například v případě, pokud by se využití konkrétních nových znalostí bez tohoto přístupu stalo technicky nebo právně nemožné nebo by vyžadovalo provádění značného objemu dalších výzkumných aktivit mimo projekt atd.

Ideálně by proto měli účastníci v projektu definovat, co pod pojmem potřebné rozumí. Další možnosti, a vzhledem k právní jistotě zřejmě vhodnější, je přesně definovat stávající znalosti, které jsou potřebné (pro realizaci projektu nebo pro následně využití nových znalostí), případně vyloučit ty stávající znalosti, které nejsou potřebné a ke kterým tudíž nebude umožněn přístup.

Vlastník stávajících nebo nových znalostí může odmítnout umožnit přístup k těmto svým znalostem v případě, že má za to, že přístupová práva nejsou potřebná pro partnera, který o ně žádá. V takovém případě by měl účastník, který o přístup žádá, v dobré víře svoji žádost přehodnotit a připojit další důkazy o potřebnosti, případně žádost stáhnout. V případě, že by se diskuze mezi účastníky ohledně umožnění přístupu vyhroutil, byl by tento spor řešen způsobem upraveným v konsorciální smlouvě (často ustanovení označená jako způsob řešení sporů).

Přístupová práva nejsou udělena automaticky okamžikem přistoupení ke grantové dohodě. V souladu s grantovou dohodou¹⁶ musí ten, kdo má zájem o přístup ke stávajícím znalostem jiného účastníka, vypracovat písemnou žádost a odůvodnit ji. Účastník, který přístup ke svým znalostem umožní, může zároveň žádat splnění dalších podmínek, zejména směřujících k tomu, aby bylo s jeho znalostmi nakládáno jen za účelem, pro který je přístup požadován, a aby byla případně zachována mlčenlivost o zpřístupněných znalostech.

3.5.1 Přístupová práva ke stávajícím znalostem

Jak již bylo uvedeno výše v kapitole 3.2.1, institut potřebnosti je propojen jak s přístupovými právy, tak i se stávajícími znalostmi samotnými. Právě pro účely následného umožnění přístupu definují účastníci projektu své stávající znalosti ideálně písemně (např. v konsorciální smlouvě). Aby se zabránilo tomu, že partneři projektu budou žádat přístup ke stávajícím znalostem, které nejsou potřebné pro projekt, mají účastníci projektu možnost explicitně vyloučit své znalosti, ke kterým neumožní přístup, a deklarovat tudíž, že ke všem ostatním přístup umožní (negativní vymezení). Druhou možností je explicitní vymezení těch znalostí, ke kterým bude umožněn přístup s tím, že k žádným dalším znalostem přístup umožněn nebude (pozitivní vymezení).

Negativní vymezení – vyloučení může být různé ve vztahu k různým partnerům.

Pozitivní vymezení – výhoda jasného vymezení toho, co je zpřístupněno pro realizaci projektu, případně pro následné využití nových znalostí.

Pokud ale v důsledku pochybení nebo i zlého úmyslu účastníka nebude v seznamu zpřístupněných stávajících znalostí uvedena ta znalost, která je nezbytná pro realizaci projektu, mohou nastat problémy s implementací projektu. Navíc, pokud dojde ke změně v technické stránce a bude potřeba zpřístupnit více znalostí účastníka pro realizaci projektu, bude zde potřeba nová dohoda/smlouva ohledně stávajících znalostí. S tímto by proto měla počítat i samotná konsorciální smlouva (ve které je toto negativní nebo pozitivní vymezení, resp. negativní nebo pozitivní seznam, uveden) a upravit mechanismus pro tato opětovná jednání v průběhu projektu (jelikož k negociacím ohledně seznamu stávajících znalostí a přístupových práv by ideálně mělo docházet ještě před zahájením projektu v souvislosti s přípravou konsorciální smlouvy).

¹⁶ Čl. II.32. MGA

3.5.2 Přístupová práva ve vztahu k podlicencím a výhradní licenci¹⁷

Udělení přístupových práv nezahrnuje právo pro příjemce udílet podlicenci, a to ani mateřské společnosti či přidruženým subjektům, pokud vlastník stávajících nebo nových znalostí, který přístup umožňuje, toto výslovně neumožní.

Vlastník stávajících nebo nových znalostí může k těmto udělit kvazivýhradní licenci – to znamená, že přístup dalším účastníkům k předmětným licencovaným znalostem musí být zachován pro případ potřeby. V případě, že se další účastníci vzdají svých přístupových práv, může vlastník (stávajících nebo nových) znalostí udělit k těmto i výhradní licenci.

Pokud se vlastník rozhodne umožnit sublicencování svých znalostí (stávajících nebo nových), ideálně tak může udělit svůj souhlas v konsorciální smlouvě, případně v jiné ad hoc smlouvě. Možnost poskytnout podlicenci se může týkat například pouze nových znalostí, pouze pro určitou kategorii subjektů, a dokonce je možné požadovat úplatu i tam, kde samotná přístupová práva jsou poskytována bezúplatně¹⁸.

Výše zmíněné pravidlo sublicencování se přirozeně týká pouze případů, kdy jeden účastník žádá přístup ke znalostem jiného účastníka (tj. nejde o jeho vlastní znalosti). Vlastník stávajících nebo nových znalostí není nijak omezen v poskytování licencí třetím subjektům (stojícím mimo projekt) s tím, že obligatorní přístupová práva (viz minimální režim a potřeba) musí být zachována.

Podle pravidel 6. RP nebylo vůbec možné udělit výhradní licenci¹⁹ třetím stranám stojícím mimo projekt, jelikož by tím nebyla zachována přístupová práva pro účastníky projektu. Povinnost umožnit přístup dalším partnerům spolu s povinností zachovat potenciální přístupová práva pro členy konsorcia existuje (jak již bylo zmíněno výše) i v 7. RP. Zjednodušení a větší volnost pro účastníky je ale dána právě v oblasti poskytování výhradních licencí.

Aby bylo konkrétnímu účastníkovi umožněno poskytnout výhradní licenci ke svým (stávajícím nebo novým) znalostem, mohou se ostatní účastníci vzdát svého práva požadovat přístup k předmětným znalostem²⁰, což by se ale mělo realizovat jen případ od případu a po pečlivém zvážení toho, zda skutečně znalosti, ke kterým chce daný účastník poskytnout výhradní licenci, nebudou v budoucnu potřebné pro realizaci projektu nebo pro využití nových znalostí.

V případě, že účastníci nevyužijí možnosti vzdání se práva na přístup a konkrétní účastník má pořad zájem na poskytnutí výhradní licence, je mu umožněno poskytnout tzv. **kvazivýhradní licenci**. Jde

¹⁷ Čl. II.32.5, II.32.7, II.32.8 MGA

¹⁸ Pro ekonomické podmínky poskytování přístupových práv viz kapitola č. 3.5.5.

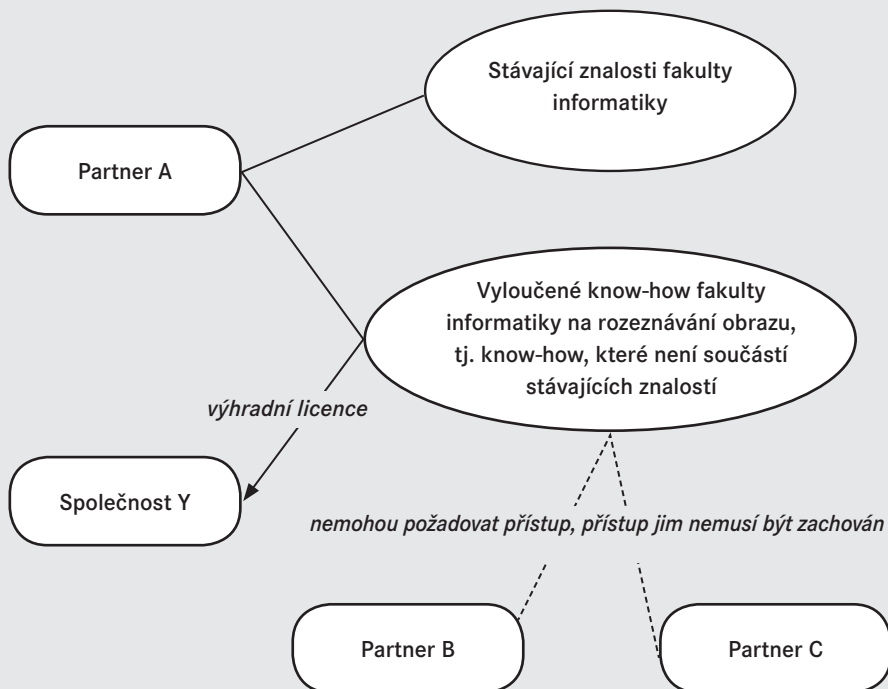
¹⁹ Poskytovatel licence se vzdává možnosti využívat předmět licence (tj. nové znalosti) a možnosti poskytnout licenci komukoli jinému k užití nových znalostí.

²⁰ Čl. II.32.7 MGA

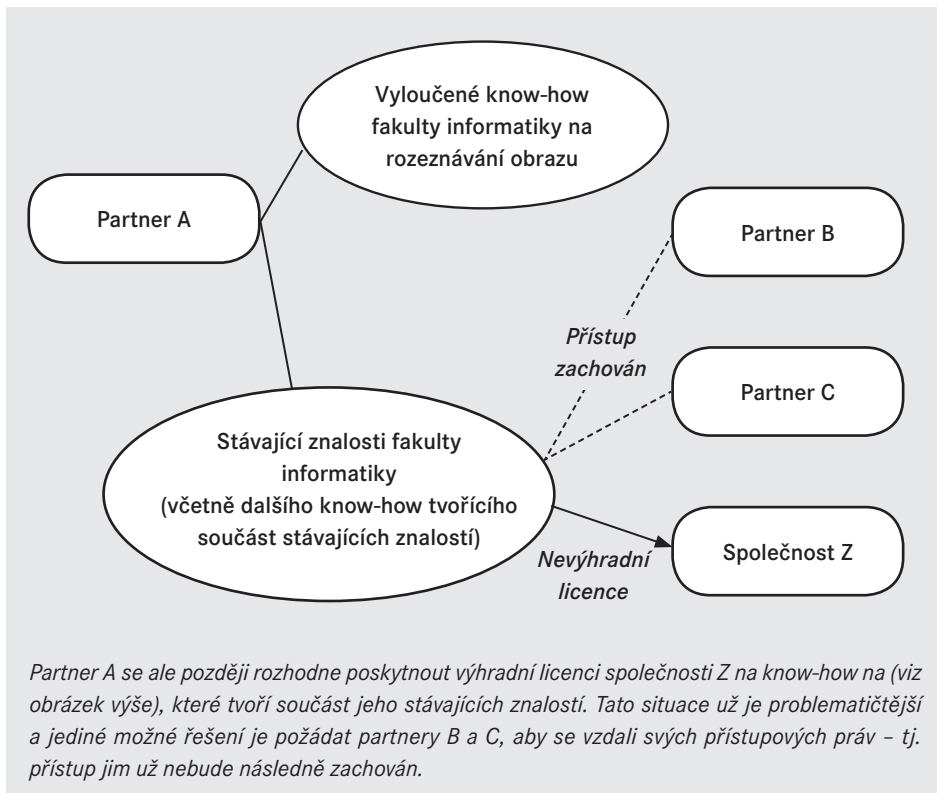
o případ, kdy nabyvatel licence (třetí strana stojící mimo projekt) bude na základě licenční smlouvy s konkrétním účastníkem projektu povinen umožnit přístup k licencovaným znalostem dalším účastníkům projektu v případě, že o přístup písemně požádají a přístup bude potřebný (pro realizaci projektu nebo následné využití vlastních nových znalostí). Z tohoto plyne, že potenciální přístupová práva (jak to požaduje čl. II.32.6 MGA) budou pro ostatní účastníky projektu zachována, jinak ale licence bude mít povahu licence výhradní.

Příklad č. 6 - přístupová práva a ne/výhradní licence

Partner A v rámci ICT projektu zpřístupnil stávající znalosti, se kterými disponuje fakulta informatiky, s tím, že vyloučil mj. know-how na rozeznávání obrazu (viz příklad č. 1). Partner A se následně rozhodne poskytnout společnosti Y (třetí straně stojící mimo projekt) výhradní licenci na vyloučené know-how – toto není problém, jelikož know-how jakožto nerelevantní pro ICT projekt bylo vyloučeno z definice stávajících znalostí, a tudíž partner B ani partner C k tomuto know-how nemohou požadovat přístup.

Navíc se partner A rozhodne poskytnout nevýhradní licenci společnosti Z na další své know-how, které ale už tvoří součást jeho stávajících znalostí. Tato situace není problematická, jelikož na základě definice nevýhradní licence budou mít partneři B a C zachována přístupová práva a partner A jim musí zachovat tento přístup (např. i formou vhodného ustanovení v licenční smlouvě).

3.5.3 Přístupová práva – možné námítky

Za určitých podmínek má Evropská komise právo namítat proti udělení výhradní licence k novým znalostem třetím stranám založeným v zemích, které nejsou zeměmi asociovanými k 7. RP. V případě vložení zvláštní doložky do grantové dohody musí být Evropská komise vyzooměna o záměru udělit výhradní licenci. Další účastníci nemají právo namítat proti udělení výhradní licence třetím stranám založeným v zemích, které nejsou zeměmi asociovanými k 7. RP.

- Evropská komise má právo namítat proti udělení výhradní licence k novým znalostem třetím stranám založeným v zemích, které nejsou zeměmi asociovanými k 7. RP²¹, pokud má za to, že udělení výhradní licence této třetí straně by nemuselo být v souladu se zájmem rozvíjet konkurenceschopnost evropského hospodářství, příp. by nebylo v souladu s etickými nebo bezpečnostními zájmy²².

²¹ Definice viz čl. 2(9) Nařízení - Pravidla účasti

²² Čl. II.38.2 MGA

- Nesoulad se zájmem rozvíjet konkurenceschopnost evropského hospodářství je dán např. tam, kde by udělení výhradní licence k určitým novým znalostem třetí straně založené v zemi neasociované k 7. RP mohlo zabránit evropským výzkumníkům dále zkoumat tyto licencované nové znalosti, případně by vedlo k tomu, že dané nové znalosti by vůbec nebyly komerčně přístupné za spravedlivých a rozumných podmínek.
- Nesoulad s etickými principy je dán například v případě, kde by nové znalosti byly užívány způsobem, který by byl v rozporu se základními etickými principy uznávanými na evropské a mezinárodní úrovni.
- Rozpor s bezpečnostními zájmy by byl dán v případě licencování nových znalostí třetí straně založené v zemi neasociované k 7. RP, která je považována za rizikovou oblast (zejména ve vztahu ke konkrétním novým znalostem – půjde tedy zejména o nové znalosti vytvořené v rámci specifického programu Bezpečnost).

Pokud Evropská komise zjistí záměr udělit výhradní licenci třetí straně založené v zemi neasociované k 7. RP (např. ze zpráv po každém vykazovaném období nebo z informací od jiného účastníka) a rozhodne se namídat proti této licenci, uvědomí o tom konkrétního účastníka se žádostí o ukončení procesu udělování výhradní licence. Po prozkoumání situace vydá Evropská komise své rozhodnutí o tom, za jakých podmínek může dojít k udělení výhradní licence. K uzavření licenční smlouvy nesmí dojít do doby, než požadavky Evropské komise budou splněny.

- **Další účastníci** nemají žádné právo podávat námítky proti udělení výhradní licence třetím stranám založeným v zemích, které nejsou zeměmi asociovanými k 7. RP, a zároveň nemají právo být vyzooměni o záměru konkrétního partnera udělit tuto licenci. Účastníci však mají obecnou povinnost informovat se navzájem o jakémkoli omezení udělení přístupových práv ke stávajícím znalostem nebo o jakémkoli jiném omezení, které by mohlo podstatně ovlivnit udělení přístupových práv. Příkladem takového omezení může být výhradní licence ke stávajícím znalostem z doby před zahájením projektu 7. RP, kdy tyto stávající znalosti jsou nezbytné pro implementaci daného projektu 7. RP. Jelikož výhradní licence brání tomu, aby účastníci měli přístup k těmto znalostem. Účastník, jehož stávající znalosti jsou předmětem dané výhradní licenční smlouvy, o tom musí informovat další účastníky, kteří s ním vstupují do projektu, a tuto situaci řešit.

Dle čl. II.32.6 MGA jakákoli dohoda poskytující partnerům nebo třetím stranám přístupová práva k novým znalostem nebo stávajícím znalostem musí zajistit zachování potenciálních přístupových práv pro ostatní partnery. Jakékoli porušení tohoto pravidla (například tedy udělení výhradní licence tam, kde to není možné, pokud samozřejmě nejde o výjimky, jak je uvedeno výše v části 3.5.2) tedy znamená porušení grantové dohody se všemi možnými důsledky.

Shrnutí – udělování licencí třetím stranám, přístupová práva, notificační povinnost a právo namítat proti udělení licence

	Oznámení Evropské komisi	Námítky ze strany Evropské komise	Oznámení partnerům	Námítky ze strany partnerů
Udělení licence třetím stranám	NE (výjimka – udělení výhradní licence v případě, že je do MGA vložená zvláštní doložka č. 11 ²³ v souladu s čl. 42(5) Nařízení Pravidel účasti.) ²⁴	NE – ve většině případů. ANO tam, kde je výhradní licence udělována třetím stranám usazeným v zemi neasociovanané k 7. RP (čl. II.38.2 MGA). Výše uvedené se nemusí uplatnit v případě partnerů, kteří nezískávají finanční příspěvek Společenství v případě vložení zvláštní doložky do MGA. ²⁵	NE (výjimka – tam, kde jsou přístupová práva zasažena nebo na základě podpůrného režimu (viz kapitola 3.3) týkajícího se spoluvlastnictví nových znalostí. ²⁶	NE

3.5.4 Ekonomické podmínky pro udělení přístupových práv

Účastníci mají relativně velkou volnost v tom, zda a případně jakou úplatu budou navzájem požadovat v případě, že umožní nakládat se svými znalostmi. Pouze v jediném případě si musí účastníci umožnit přístup bezúplatně, a tím je výměna nových znalostí za účelem realizace projektu. Ve všech ostatních případech si lze sjednat úplatu, je ale potřeba respektovat určitá omezení.

V závislosti na

- důvodu pro udělení přístupových práv (z důvodu realizace projektu nebo z důvodu následného využití vlastních nových znalostí)
- a na tom, zda je požadován přístup ke stávajícím nebo novým znalostem,

lze v určitých případech přístupová práva udělit **za úplatu** (konkrétně má jít o tzv. rozumné a spravedlivé podmínky), účastníci ale mají samozřejmě **možnost** umožnit si přístup i **bezúplatně**. Pouze

²³ Zvláštní doložka č. 11

²⁴ Grantová dohoda může případně stanovit, že Evropské komisi musí být předem oznámen každý zamýšlený převod vlastnictví nebo každé zamýšlené udělení výhradní licence na třetí stranu usazenou ve třetí zemi, která není přidružená k 7. RP.

²⁵ Zvláštní doložka č. 11/ odstavec 3

²⁶ Čl. II.32.3. a II.26.2. MGA

v případě udělení přístupových práv k novým znalostem za účelem realizace projektu **nelze** za tento přístup požadovat úplatu, ale účastníci si **musí** umožnit přístup bezúplatně.

Termín spravedlivé a rozumné podmínky znamená, že má jít o vhodné podmínky včetně možných finančních aspektů (tržní podmínky atd.) – úplata by měla být nižší než úplata sjednaná za běžných tržních podmínek. Za použití principu spravedlnosti a rozumnosti by mělo dojít k finanční kompenzaci toho účastníka, který přístup ke svým stávajícím nebo novým znalostem umožňuje. Účastníci se rovněž mohou domluvit na tom, že konkrétní výše úplaty bude sjednána v budoucnu, například v závislosti na měnící se hodnotě konkrétních stávajících nebo nových znalostí.

Udělení přístupových práv za účelem realizace projektu (čl. II.33 MGA)

Účastník může požadovat přístup ke stávajícím nebo novým znalostem jiného účastníka z důvodu, že tento přístup potřebuje za účelem provádění prací na projektu/realizace projektu, v souladu s Annexem I. MGA („technická příloha“ - popis práce). Účastník může o přístup požádat jiného účastníka kdykoliv až do skončení projektu. Přístup je dokonce možné požadovat (za splnění dalších podmínek) i od účastníka, jehož účast na projektu byla ukončena před skončením projektu a tento účastník musí přístup umožnit.²⁷

- Přístupová práva ke **stávajícím znalostem** za účelem realizace projektu mají být poskytnuta bezúplatně, pokud nebylo sjednáno jinak před přistoupením ke grantové dohodě (v případě koordinátora před jejím podpisem). V případě, že se účastníci domluví na úplatě, měli by si podmínky umožnění přístupu upravit v konsorciální smlouvě. Přípustná je samozřejmě i úprava těchto podmínek v jiných smlouvách – často jde o výměnu znalostí mezi dvěma účastníky a ti mohou uzavřít zvláštní smlouvu a upravit tak finanční aspekty přístupových práv ke svým stávajícím znalostem mimo konsorciální smlouvu uzavíranou mezi všemi členy konsorcia.
- Přístupová práva k **novým znalostem** za účelem realizace projektu musí být poskytnuty bezúplatně.

Udělení přístupových práv za účelem využití vlastních nových znalostí (čl. II.34 MGA)

Přístupová práva může účastník žádat od jiného účastníka za účelem využití svých vlastních nových znalostí, tedy znalostí vytvořených v projektu, a daný účastník má povinnost přístup umožnit. O přístup je možné žádat i z jiného důvodu než jen z důvodu využití vlastních nových znalostí. Účastník, který je ale o umožnění přístupu požádán, nemusí přirozeně přístup umožnit, pokud se k tomu nezavázal smluvně (viz výše 3.5 - rozšíření minimálního režimu).

- Přístupová práva v tomto případě mají být poskytnuta **ke stávajícím i novým znalostem** za spravedlivých a rozumných podmínek.

²⁷ Čl. II.32.4 MGA

Co se týká doby, do které lze žádat o udělení přístupových práv, platí, že partneři mohou požadovat umožnění přístupu po dobu do 1 roku od ukončení projektu (tuto dobu lze sjednat i jako dobu kratší nebo delší). Tím není dotčena samotná doba, po kterou je přístup umožněn – to závisí na vůli konkrétních stran.

Shrnutí: Finanční a časové aspekty udělení přístupových práv (resp. umožnění přístupu ke svým znalostem, tj. umožnění partnerovi nakládat se znalostmi partnera, který vlastní předmětné znalosti)

	PP ke stávajícím znalostem	PP k novým znalostem	Dokdy požádat o PP
Pro realizaci projektu	Ano, pokud účastník potřebuje pro plnění svých vlastních úkolů v projektu (49.1-2 Pravidel účasti).		Až do skončení projektu (48.6 Pravidel účasti)
	<i>Bezúplatně</i> , pokud není jinak sjednáno před podpisem grantové dohody (49.2 Pravidel účasti).	<i>Bezúplatně</i> (49.2 Pravidel účasti)	
Pro využití (včetně dalšího výzkumu)	Ano, pokud je účastník potřebuje, aby mohl využít své vlastní nové znalosti (50.1-2 Pravidel účasti).		Do 1 roku (pokud není sjednáno jinak) od skončení projektu nebo ukončení účasti konkrétního účastníka (50.4 Pravidel účasti).
	<i>Bezúplatně</i> nebo na základě <i>rozumných a spravedlivých podmínek</i> .		

Příklad č. 7 - Finanční a časové aspekty udělení přístupových práv

Partner A v ICT projektu vstoupil do projektu se třemi druhy stávajících znalostí (know-how na rozeznávání jazykové skupiny hovorového slova, know-how na rozeznávání hovorového slova a software) a vytvořil nové znalosti (unikátní algoritmus ve formě kompletního vývojového diagramu – viz příklad č. 2).

- I. Partner B žádá Partnera A o umožnění přístupu k jeho know-how na rozeznávání hovorového slova (stávající znalosti) s tím, že tvrdí, že toto know-how Partnera A potřebuje, aby mohl realizovat své práce na projektu.
- II. Partner C žádá Partnera A o umožnění přístupu k diagramu (nové znalosti), aby mohl realizovat práce na projektu.
- III. Partner B navíc žádá přístup k softwaru Partnera A (stávající znalosti) a diagramu Partnera A (nové znalosti), aby mohl využívat své vlastní nové znalosti.

Jaká situace může nastat?

- I. Partner B může požádat o možnost nakládat s předmětným know-how (stávající znalosti) Partnera A kdykoliv v průběhu projektu (až do skončení projektu). Partner A ale může žádat úplatu za zpřístupnění předmětného know-how Partnerovi B jen v případě, kdy k vyjednávání o zpřístupnění tohoto know-how a následně ke sjednání úplaty dojde před podpisem grantové dohody.

Pokud by žádal Partner B o zpřístupnění předmětného know-how po podpisu grantové dohody, a navíc pokud je žádost odůvodněna (podmínka potřeby – partner B prokáže, že toto know-how potřebuje pro plnění svých úkolů v projektu), musí Partner A umožnit přístup bezúplatně.

II. Z časového hlediska může Partner C požádat Partnera A o zpřístupnění jeho diagramu kdykoliv v průběhu projektu (tj. jelikož půjde o nové znalosti, tak kdykoliv od okamžiku vytvoření diagramu v projektu až do skončení projektu). Pokud je žádost Partnera C odůvodněna (podmínka potřeby – partner C prokáže, že tento diagram potřebuje pro plnění svých úkolů v projektu), musí mu Partner A umožnit přístup bezúplatně. V tomto případě tedy nemůže Partner A žádat jakoukoliv úplatu.

III. Z časového hlediska může Partner B požádat Partnera A o zpřístupnění jeho softwaru a diagramu až do 1 roku od skončení projektu (příp. za určitých podmínek do 1 roku od skončení účasti Partnera A v projektu). Výše uvedené je obecné pravidlo, které lze smluvně (např. v konsorciální smlouvě) vyloučit, a stanoví si lhůtu jinou, kratší nebo delší – viz výše. Z finančního hlediska může Partner A zpřístupnit Partnerovi B software a diagram bezúplatně nebo může požadovat spravedlivou a rozumnou kompenzaci. Bude tedy záležet čistě na dohodě mezi Partnerx A a B, za jakých ekonomických podmínek bude umožněno Partnerovi B nakládat s diagramem a softwarem Partnera A. Žádost Partnera B musí být samozřejmě odůvodněna (tj. podmínka potřeby – Partner B musí prokázat, že diagram a software Partnera A potřebuje k využití svých vlastních nových znalostí).

3.5.5 Přístupová práva a přidružené subjekty

Přidružený subjekt (viz definice v úvodu – slovníček pojmů) usazený v členském státě nebo v asociované zemi k 7. RP má rovněž přístupová práva za účelem využívání svých vlastních nových znalostí k novým znalostem nebo stávajícím znalostem jiných účastníků, a to za stejných podmínek jako účastník, k němuž je přidružen.

Jelikož přidružený subjekt nevykonává žádné práce na projektu, nemá primárně žádné vlastní nové znalosti, resp. nemůže žádné nové znalosti v projektu vytvořit. Přidružený subjekt by mohl vlastnit nové znalosti pouze v případě, že by účastník, který vytvoří nové znalosti v projektu, převedl tyto nové znalosti na k němu přidružený subjekt nebo by tyto nové znalosti vlastnili spolu – účastník a k němu přidružený subjekt.

Obecné pravidlo, které stanoví, že účastníci si mohou umožnit přístup i za výhodnějších podmínek, rovněž platí i zde.

3.5.6 Přístupová práva a projekty ERC

V projektech specifického programu Myšlenky platí určité odchylky od obecných ustanovení týkajících se přístupových práv výše.

Za účelem realizace projektu a za účelem využití ve smyslu dalšího výzkumu má být přístup ke stávajícím i novým znalostem umožněn bezúplatně. Za účelem využití ve smyslu jiného využití (např.

komerčně) má být přístup umožněn bezúplatně, pokud nebylo sjednáno jinak v grantové dohodě. Podrobně viz kapitola č. 4.5.

3.5.7 Přístupová práva a projekty Marie Curie

Přístupová práva jsou v případě projektů Marie Curie obdobná jako přístupová práva v projektech v rámci specifického programu Spolupráce. Navíc ale v některých projektech Annex III. k MGA často obsahuje specifickou úpravu přístupových práv právě s ohledem na osoby výzkumníků, kteří potřebují přístup ke stávajícím nebo novým znalostem, aby mohli provádět práce na projektu. V podrobnostech viz kapitola č. 4.6.

3.5.8 Přístupová práva a společná výzkumná jednotka (JRU)

Společná výzkumná jednotka - JRU (Joint Research Unit) je dle pravidel 7. RP entita, která nemá právní subjektivitu a je založena minimálně dvěma výzkumnými organizacemi, například za účelem spravování společné laboratoře. Právě z důvodu nedostatku právní subjektivity se **nemůže JRU účastnit projektů 7. RP, účastnit se mohou pouze členové JRU.**

Člen JRU účastníci se projektu 7. RP se stává vlastníkem nových znalostí, které v projektu vytvoří. Zde ale může nastat problém v případě, kdy interní smlouvy platné pro danou JRU stanoví, že jakýkoliv výsledek vytvořený kterýmkoli z členů JRU bude spoluvlastněn všemi členy JRU. Konkrétní člen JRU pak bude muset zřejmě umožnit přístup dalším členům JRU (v souladu s výše zmíněnými interními smlouvami) nebo případně převést svoje nové znalosti na další členy JRU – tím se nové znalosti vytvořené v projektu daným členem JRU stanou spoluvlastnictvím všech členů JRU. Výše zmíněný převod, umožnění přístupu a spoluvlastnictví musí být v souladu s pravidly uvedenými v grantové dohodě (viz příslušné kapitoly výše), jelikož žádný z partnerů se nesmí zavazovat způsobem, který by byl v rozporu s grantovou dohodou, tj. jakékoli smluvní ujednání mezi členem JRU, který je partnerem v projektu 7. RP, a dalšími členy JRU musí být v souladu s grantovou dohodou.

Pro tyto účely by měl člen JRU rovněž informovat další partnery v projektu 7. RP o tom, že je členem JRU a že v rámci JRU existují smluvní ujednání (týkající se spoluvlastnictví výsledků, přístupových práv atd.), která by mohla být v rozporu s grantovou dohodou.²⁸

Z výše uvedených důvodů je možné vložit do grantové dohody zvláštní doložku č. 10.²⁹ Tato zvláštní doložka se může uplatnit i v případě jakýchkoli jiných třetích stran spojených s partnerem (příjemcem) nebo např. přidružených subjektů.

²⁸ Viz čl. II.32.3, kde je tato povinnost výslovně uvedena.

²⁹ třetí strany spojené s příjemcem [Společné výzkumné jednotky (Unités Mixtes de Recherche, unités propres de recherche atd.) EEIG/ seskupení/přidružení členové]

3.5.9 Přístupová práva a společný právní subjekt (CLS)

CLS (Common Legal Structure) je právní subjekt sdružující entity, které rovněž mají právní subjektivitu. Příkladem CLS dle pravidel 7. RP je Evropské hospodářské zájmové sdružení (EEIG – European Economic Interesting Grouping).

Tam, kde je CLS partnerem projektu 7. RP, **IPR pravidla** (včetně otázek přístupových práv) **se aplikují na CLS, ne na jednotlivé subjekty CLS**, které CLS sdružuje. CLS tak bude vlastníkem nových znalostí, které v projektu vytvoří, a ustanovení týkající se přístupových práv se na členy CLS nebudou aplikovat. Avšak převod vlastnictví k novým znalostem z CLS na členy CLS není zakázán, při respektování grantové dohody (přístupová práva jakožto partnera projektu 7. RP pro CLS musí být zachována).

S ohledem na výše uvedené se doporučuje, aby členové CLS uzavřeli zvláštní dohody týkající se vlastnictví a přístupových práv ve vztahu k novým znalostem vytvořeným CLS jakožto partnerem v projektu.

3.6 OCHRANA NOVÝCH ZNALOSTÍ (PROTECTION OF FOREGROUND)

Nové znalosti, které jsou hodnotné, mají být chráněny. Pokud není pro cenné nové znalosti zajištěna ochrana vlastníkem a vlastník ani nepřevéde nové znalosti na jiného účastníka projektu (případně třetí stranu), který by mohl ochranu zajistit, může vlastnictví nových znalostí převzít Evropská komise a zajistit vhodnou ochranu.

Výsledky projektu 7. RP mohou být chráněny právy k duševnímu vlastnictví, např. patenty, užitnými vzory, autorským právem, ochrannou známkou, průmyslovým vzorem aj.

1. Poté, co účastník projektu vytvoří výsledky, stávají se tyto nové znalosti jeho vlastnictvím. V případě, že jsou nové znalosti využitelné komerčně nebo v průmyslu, musí vlastník nových znalostí **zvážit zajištění adekvátní ochrany** (formou některého z IPR) s tím, že legitimní zájmy dalších účastníků projektu musí být respektovány³⁰. S odkazem na možnou využitelnost nových znalostí a legitimní zájmy účastníků projektu tudíž platí, že zajištění ochrany formou získání některého z práv k průmyslovému vlastnictví není podmínkou. Byť účastník (vlastník nových znalostí) není povinen konzultovat svůj záměr chránit své vlastní nové znalosti s dalšími účastníky projektu, měl by tak učinit, aby další účastníci mohli vyjádřit možnou ohroženost svých legitimních zájmů. Bylo by vhodné, aby byla tato otázka součástí konsorciální smlouvy nebo jiných zvláštních smluv.

Pokud například účastník dospěje v projektu k technickému řešení, na které je možno udělit patent, tj. vytvoří vynález a zvažuje podání patentové přihlášky, měl by si být vědom toho, že:

³⁰ Čl. II.28.1 MGA

- a) Patentová přihláška má obsahovat poznámku o tom, že dané technické řešení bylo vytvořeno s podporou finančního příspěvku Unie³¹;
- b) Patentová přihláška musí být uvedena v plánu pro využití a šíření nových znalostí tak, aby Evropská komise byla schopna si tuto přihlášku dohledat.

2. V případě, že se vlastník rozhodne nezajistit ochranu pro své nové znalosti, může tyto převést na jiného účastníka nebo na třetí stranu a ti mají následně povinnost zajistit ochranu pro nabyté nové znalosti.

3. Pokud nedojde ani k jedné z výše zmíněných možností, je povinností vlastníka nových znalostí vytvořených v projektu o tom informovat Evropskou komisi ještě předtím, než dojde k jejich šíření. Unie může se souhlasem vlastníka nových znalostí převzít vlastnictví těchto nových znalostí a s tím související povinnosti, tudíž i povinnost zajistit adekvátní ochranu pro nové znalosti. Vlastník nových znalostí může odmítnout převzetí nových znalostí Unii jen když prokáže, že jeho legitimní zájmy by byly tímto krokem ohroženy. Evropská komise tudíž převezme vlastnictví nových znalostí jménem Unie³² a zajistí jejich ochranu jen tam, kde bude mít za to, že jde o hodnotné a využitelné (komerčně nebo v průmyslu) nové znalosti. Evropská komise by měla být informována například i v případě, kdy už jsou nové znalosti chráněny (např. patentem), ale konkrétní účastník už nemá zájem hradit udržovací poplatky.

Přirozeně do doby zajištění adekvátní ochrany nových znalostí nemůže dojít k jejich šíření (např. formou publikování), protože šíření by mohlo následně ohrozit získání patentové ochrany pro nové znalosti.

Zajištění adekvátní ochrany – strategie

Před samotným zajištěním ochrany by se měl vlastník nových znalostí zabývat otázkou zachování mlčenlivosti ohledně nových znalostí, následně posoudit povahu těchto výsledků projektu a závěrem se rozhodnout pro nejhodnější způsob ochrany, tj. druh IPR, a její rozsah.

1. Povinnost zachovat mlčenlivost ohledně nových znalostí – bez ohledu na to, jak bude vlastník nových znalostí v rámci zajišťování adekvátní ochrany postupovat, měl by hned po dosažení výsledků v projektu zvážit možnost zavázat ty, kteří o dosažených výsledcích vědí, povinností mlčenlivosti, například formou uzavření tzv. Confidentiality Agreements.
2. Následně by měl vlastník nových znalostí identifikovat jejich povahu – například zda jde o vynález nebo technické řešení nedosahující úrovně vynálezu, estetický výtvar, literární dílo atd. Pro ulehčení této identifikace viz. následující tabulku.

³¹ Práce, která vedla k tomuto vynálezu, získala finanční prostředky ze 7. RP ([7RP/2007-2013] [7RP/2007-2011]) [Evropského společenství] [Evropského společenství pro atomovou energii] na základě grantové dohody č. [xxxxxx] – viz čl. II.282 MGA.

³² V tomto případě ochranu zajistí velmi pravděpodobně JRC, které spravuje IPR portfolio Unie.

	Způsob ochrany	Předmět	IPR
IP (Duševní vlastnictví v širším smyslu)	Formální	Technická řešení	Patent
			Užitný vzor
			Topografie polovodičových výrobků
		Označení	Ochranné známky
			Označení původu a zeměpisné označení
	Estetická řešení	Průmyslové vzory	
	Neformální	Dílo (umělecké, vědecké, literární, audiovizuální atd.)	Autorské právo a práva související s právem autorským
Skutečnosti technické, obchodní nebo výrobní povahy		Obchodní tajemství	

3. Rozhodnutí vlastníka nových znalostí o nejvhodnějším, resp. nejefektivnějším způsobu ochrany včetně jejího rozsahu, by mělo být posledním krokem v rámci zajištění adekvátní ochrany pro výsledky projektu.

V této fázi by si měl daný účastník projektu (ideálně s pomocí odborníků v dané oblasti) položit otázku, jaký je hospodářský potenciál jeho nových znalostí, jak je možné je využít na tom kterém trhu, zda lze předpokládat možnost licencování nových znalostí v případě zájmu, jaký má objem prostředků potřebných na zajištění ochrany atd.

V případě zájmu účastníka o podání **patentové přihlášky**, má tento několik možností – viz tabulka níže:

Národní patent	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Platnost na území konkrétního státu na základě jedné přihlášky národního patentu ◦ Proces získání národního patentu – asi 2-3 roky ◦ Udržovací poplatky národního patentu (20 let) - přibližně 12 000 € (v ČR - 169 000 Kč)
Evropský patent	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Jedna přihláška - v přihlášce může být uvedena většina evropských zemí - platnost na území těch států, které jsou uvedeny v přihlášce. ◦ Procedura získání evropského patentu – asi 3-5 let ◦ V případě žádosti o udělení patentu v 3-5 zemích je finančně výhodnější podat přihlášku evropského patentu než samostatně přihlášky národních patentů. ◦ Udržovací poplatky pro 6 zemí (10 let) - přibližně 32 000/38 000 €
PCT přihláška	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Více než 135 zemí je smluvními stranami PCT (Patent Cooperation Treaty)

Ochranná známka:

Národní	<ul style="list-style-type: none">◦ Jedna přihláška – platnost ochranné známky na území konkrétního státu◦ Proces získání národní ochranné známky – asi 6 měsíců◦ Poplatky – asi 150 €/třída, elektronická přihláška levnější
Komunitární	<ul style="list-style-type: none">◦ Jedna přihláška, jedno řízení – platnost na celém území EU◦ Proces získání komunitární ochranné známky – asi 12 – 18 měsíců◦ Registrační poplatek 900 – 1050 € (do tří tříd)

Průmyslový vzor:

Národní	<ul style="list-style-type: none">◦ Jedna přihláška – platnost průmyslového vzoru na území konkrétního státu◦ Proces získání národního průmyslového vzoru – asi 6 – 10 měsíců◦ Poplatky asi 90 – 100 € pro 10 průmyslových vzorů, elektronická přihláška levnější
Komunitární	<ul style="list-style-type: none">◦ Jedna přihláška, jedno řízení – platnost na celém území EU◦ Proces získání komunitárního průmyslového vzoru – asi 8 týdnů◦ Poplatky – 350 € (přihláška 1 průmyslového vzoru včetně publikování)

Patenty	Užitné vzory	Ochranné známky	Průmyslové vzory	Autorská práva	Obchodní tajemství
Vynález Novost Výsledek vynálezecké činnosti Průmyslová využitelnost	Technické řešení Novost Přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti Průmyslová využitelnost	Označení mající rozlišovací schopnost, které lze graficky vyjádřit (2D a 3D obrázky, slovní ochranné známky, kresby, loga, barvy, zvuky,...)	Vzhled výrobku spočívající zejména ve znacích linií, tvaru, struktury, obrysu, barev nebo materiálů nebo jeho zdobení	Autorské dílo	Skutečnosti technické, obchodní nebo výrobní povahy
Trvání ochrany Max. 20 let	Trvání ochrany Obvykle 10 let	Trvání ochrany 10 let, ochrana obnovitelná	Trvání ochrany 5 let, ochrana obnovitelná až po dobu max. 25 let	Trvání ochrany Po dobu života autora + 70 let po smrti	Trvání ochrany Až do doby odtajnění
Nástroje Národní přihláška – národní patenty Evropská patentová přihláška Mezinárodní (PCT) přihláška	Nástroje Národní průmyslové vzory (ne ve všech zemích EU) Mezinárodní (PCT) přihláška	Nástroje Národní ochranná známka Komunitární Mezinárodní registrace ochranné známky	Nástroje Národní průmyslové vzory Mezinárodní deposit průmyslových vzorů Komunitární průmyslový vzor	Nástroje Žádná registrace (velká většina) – ochrana vzniká okamžikem vytvoření díla	Nástroje Žádná registrace
Kompetentní orgány Národní úřady EPO, WIPO	Kompetentní orgány Národní úřady	Kompetentní orgány Národní úřady OHIM, WIPO	Kompetentní orgány Národní úřady OHIM, WIPO		

Příklad č. 8 - zajištění ochrany pro nové znalosti vytvořené v projektu 7. RP v praxi

Partner B vytvoří (v ICT projektu) nové zařízení na analýzu vědeckých dat. Ve stejném projektu jsou partneři A, B a C spoluvlastníky softwaru, který sestává z dílčích nových znalostí vlastněných každým z partnerů (viz příklad č. 2 výše). Tento software, který je vytvořen všemi partnery společně, je nutný, aby mohlo dané zařízení vytvořené partnerem B fungovat.

Co se týká zařízení na analýzu vědeckých dat, je na partnerovi B – tj. vlastníkovi zařízení, aby rozhodl, jakým způsobem bude toto zařízení chráněno (samozřejmě musí při tom respektovat

pravidla 7. RP – adekvátnost ochrany, viz výše). Partner B se tak například může rozhodnout pro podání přihlášky za účelem získání patentu nebo užitného vzoru nebo se může rozhodnout utajit své nové znalosti (tj. zařízení), a tak je k ochraně nepřihlásit.

Ve vztahu k softwaru jsou všichni tři partneři, jakožto spoluvlastníci softwaru, rovněž povinni zajistit adekvátní ochranu. Zde je ale situace jednodušší, jelikož počítačové programy jsou chráněny od okamžiku vytvoření autorským právem.

Partneři A, B a C mohou mít zájem na komercializaci vynálezu. Za tímto účelem může být podána přihláška ochranné známky. Podle okolností by bylo rovněž možné zvažovat ochranu zařízení formou průmyslového vzoru.

Aby mohli budoucí uživatelé toto zařízení plně využívat, partneři A, B a C budou muset udělit budoucím uživatelům licenci k softwaru, který společně vlastní.

V praxi může nastat případ, kdy pouze partner B má zájem na komerčním využití zařízení a softwaru (tzv. product package). V takovém případě by měl partner B usilovat o získání práv partnera A a C ke společně vlastněnému softwaru, např. formou převodu práv partnerů A a C (transfer of foreground – viz kapitola 3.2.4), čímž by se partner B stal jediným vlastníkem softwaru, nebo formou získání souhlasu od partnerů A a C (tj. spoluvlastníků) k využití softwaru – partneři A a C tak zůstanou spoluvlastníky softwaru, ale umožní partnerovi B plně využívat zařízení spolu se softwarem.

3.7 VYUŽITÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ (USE OF FOREGROUND)

Účastník projektu má využívat nové znalosti, které vlastní, nebo zajistit využití svých nových znalostí jiným subjektem.

Povinnost využívat vlastní nové znalosti je další významnou povinností, která následuje po povinnosti zajistit ochranu pro nové znalosti, o které bylo pojednáno v předchozí kapitole.

V projektech 7. RP je jedním z požadavků Evropské komise požadavek využívat vytvořené výsledky projektu (foreground). Využití nových znalostí hraje důležitou roli a je potřebné věnovat se tomuto institutu již ve fázi přípravy projektového návrhu, kde je jedním z hodnocených kritérií „potenciální dopad projektu využitím a šířením jeho výsledků“. V průběhu implementace projektu mají partneři povinnost zjišťovat možnosti nejhodnějšího využití nových znalostí, jakmile jsou vytvořeny.

Využití znamená přímé nebo nepřímé užívání nových znalostí v dalších výzkumných činnostech jiných než těch, jež jsou zahrnuty do daného projektu (**využití v dalším výzkumu**), nebo pro vývoj či tvorbu produktu či procesu nebo pro jeho uvádění na trh nebo pro vytvoření a poskytování služby (**komerční využití**).

Přímé využívání nových znalostí znamená využívání přímo účastníkem/účastníky, kteří vytvořili dané nové znalosti, a to v komerční sféře nebo v dalším výzkumu (viz výše).

Nepřímé využívání nových znalostí znamená, že účastníci umožní třetím stranám využívat nové znalosti na základě zvláštních smluv, např. licenčních.

V případě, že účastník, který vytvoří nové znalosti, převede tyto na třetí stranu, musí rovněž smluvně převést na nabyvatele povinnost nové znalosti využívat.

- **Využití nových znalostí ve vztahu k zajištění ochrany nových znalostí**

Nové znalosti, které mohou být využity v průmyslu nebo komerčně, musí být adekvátně chráněny. Například patent může být udělen jen v případě technického řešení, které je nové, což znamená, že nebylo před podáním patentové přihlášky zpřístupněno veřejnosti. Právě z tohoto důvodu k využití nových znalostí nemá dojít před okamžikem zvážení a zajištění adekvátní ochrany (viz kapitola 3.6) pro nové znalosti.

- **Využití nových znalostí ve vztahu k jejich spoluvlastnictvím**

V případě, že jsou nové znalosti společně vlastněny několika účastníky, tito účastníci si upraví podmínky výkonu spoluvlastnických práv. Toto může být upraveno ve smlouvě o výkonu spoluvlastnických práv nebo například v konsorciální smlouvě. Jedním z ustanovení běžně obsažených v některé z těchto smluv je ustanovení týkající se způsobu využití společně vlastněných nových znalostí v průmyslu nebo v dalším výzkumu (např. výše podílů každého účastníka, rozdělení nákladů souvisejících se zajištěním ochrany, příjmy z využití nových znalostí atd.).

- **Využití nových znalostí ve vztahu k přístupovým právům**

Každý účastník má právo mít přístup ke stávajícím nebo novým znalostem jiného partnera projektu v případě, že tento přístup potřebuje pro následné využití svých vlastních nových znalostí. Jakákoliv smlouva týkající se udělení přístupových práv účastníkovi a/nebo třetím stranám stojícím mimo projekt (např. licence k využití nových znalostí) musí zajistit, že potenciální přístupová práva pro další účastníky jsou zajištěna.

- **Využití nových znalostí ve vztahu k reportování**

Plán pro využití a šíření nových znalostí (v podrobnostech viz kapitola č. 4.1), který je součástí závěrečné zprávy podávané Evropské komisi po skončení projektu, musí podrobně specifikovat strategii a konkrétní plány konsorcia pro využívání nových znalostí. Plán pro využití a šíření nových znalostí musí přesně specifikovat všechny využitelné nové znalosti a předpokládaný způsob využití tak, aby mohla Evropská komise provádět technický audit projektu.

Konsorciium si může zvolit metodu využívání nových znalostí, která je nejvhodnější, s ohledem na povahu nových znalostí. Obecně je každý účastník odpovědný za využití svých vlastních nových znalostí. Účastníci se nicméně mohou uvnitř konsorcia domluvit na společném využití, tj. společném postupu využívání nových znalostí bez ohledu na to, zda jsou nové znalosti vlastněny všemi účastníky společně, například v konsorciální smlouvě. Konsorciální smlouva může rovněž stanovit, že každý účastník bude využívat své vlastní nové znalosti samostatně.

3.8 ŠÍŘENÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ (DISSEMINATION OF FOREGROUND)

Každý účastník musí zajistit, aby nové znalosti byly šířeny. Společný postup účastníků v rámci šíření nových znalostí je možný a často žádoucí. Jakékoliv šíření ale musí být oddáleno ve vztahu k povinnosti zajistit ochranu pro nové znalosti, případně povinnosti využívat nové znalosti. Další účastníci mohou namítat proti plánovanému šíření v předem stanovené lhůtě s tím, že jejich oprávněné zájmy týkající se jejich stávajících nebo nových znalostí by byly v důsledku šíření dotčeny.

Účastníci projektu 7. RP mají ohledně nových znalostí rovněž povinnost šířit tyto nové znalosti. Hlavním cílem je zviditelnit a propagovat výsledky projektu maximálně účinně a rychle. Dalším významným cílem zpřístupnění nových znalostí je zabránit duplicitním výzkumným a vývojovým aktivitám a dosáhnout toho, že z vytvořených výsledků bude mít prospěch celá EU.

Účinné a rychlé šíření nových znalostí je pozitivem nejen na úrovni celospolečenské, ale rovněž pro jednotlivé účastníky. Rychlé šíření nových znalostí může účastníkům pomoci v následném tržním využití výsledků projektu a navázání další spolupráce na trhu.

Šíření může být charakterizováno jako zpřístupnění nových znalostí různými prostředky, například formou vědeckých publikací, tiskových zpráv, konferencí, výstav, workshopů, webových stránek aj.). Z hlediska negativního vymezení šíření není šířením například zveřejnění patentové přihlášky.

Záleží na rozhodnutí účastníka/účastníků a povaze daných nových znalostí, zda budou nové znalosti šířeny pouze vůči skupině odborníků v dané oblasti nebo vůči celé veřejnosti. I zde platí, že každý účastník (vlastník nových znalostí) je odpovědný za šíření svých nových znalostí, konsorcium se ale samozřejmě může domluvit na společném postupu. V případě, že vlastník nových znalostí převede tyto na třetí stranu, musí rovněž smluvně převést na nabyvatele povinnost šířit tyto nové znalosti.

Tam, kde šíření neohroží ochranu a využití nových znalostí, má být realizováno rychle. Pokud účastníci nešíří nové znalosti a neprokážou, že tak nečiní z důvodů zajištění ochrany nebo využití nových znalostí, může tyto nové znalosti šířit Evropská komise dokonce i bez svolení partnerů³³.

K šíření nesmí dojít tam, kde by ohrozilo zajištění ochrany pro nové znalosti. Proto šíření není možné do doby, než bude rozhodnuto o možné ochraně výsledků projektu.

Výše uvedené platí i pro rozhodnutí o využívání nových znalostí.

- **Šíření nových znalostí ve vztahu k zajištění ochrany**

Nové znalosti, které jsou způsobilé ke komerčnímu nebo průmyslovému využití, musí být adekvátně a efektivně chráněny (viz kapitola 3.5). V případě vynálezu, kdy má účastník následně zájem na podání patentové přihlášky, měl by vždy mít na paměti, že patent je možné udělit pouze na vynález, který je nový, tj. který nebyl zpřístupněn před datem podání patentové přihlášky. V tomto případě není možné šířit informace o vynálezu rychle (jak to požaduje příslušné ustanovení MGA), ale šíření musí být oddáleno, a neznamená to porušení povinnosti šířit nové znalosti.

³³ Čl. II.30.1 MGA

- **Šíření nových znalostí ve vztahu k jejich využití**

Povinnost využívat nové znalosti (viz kapitola č. 3.7) se může rovněž dostat do konfliktu s povinností šířit nové znalosti. Tam, kde například účastníci chtějí uchovat nové znalosti v tajnosti za účelem zajištění ochrany, následného provádění dalšího výzkumu, tajné produkce nebo z důvodu marketingu, by šíření ohrozilo různé formy využití nových znalostí a muselo by být oddáleno.

- **Šíření nových znalostí ve vztahu k reportování**

Jakékoliv šíření nových znalostí musí být uvedeno v plánu pro jejich šíření a využití (viz kapitola č. 4.1), aby byla Evropská komise informována o tom, jak budou partneři v této otázce postupovat. Informace o způsobech šíření musí být dostatečně podrobné včetně dodání abstraktů vědeckých publikací Evropské komisi nejpozději ve lhůtě dvou měsíců od data publikování.

Účastník, který se rozhodne šířit své nové znalosti, musí o tomto informovat ostatní účastníky (ve lhůtě 45 dnů předem, účastníci si mohou například v konsorciální smlouvě sjednat i lhůtu jinou) spolu s dostatkem informací o zamýšleném šíření a dát jim možnost vyjádřit své námitky (dle MGA tato lhůta činí 30 dnů, účastníci si mohou sjednat lhůtu jinou). Účastníci tak mohou namítat, že z důvodu daného šíření by jejich legitimní zájmy byly ohroženy, a v takovém případě by došlo k oddálení šíření.

Není povinnost informovat Evropskou komisi předem o záměru šířit nové znalosti. Evropská komise ale bude o záměru šířit nové znalosti informována nepřímo ve chvíli, kdy se jejich vlastník rozhodne nezajistit pro ně ochranu – v tomto případě má ale vlastník povinnost informovat o tomto Evropskou komisí ještě předtím, než dojde k šíření nových znalostí (viz kapitola č. 3.4 výše).

Je jen na rozhodnutí účastníků, zda bude každý šířit informace o nových znalostech zvlášť nebo zvolí jednotný postup. Často se doporučuje právě druhá varianta, jelikož je zřejmě efektivnější, aby celé konsorcium zorganizovalo konferenci, vytvořilo webovou stránku, sepsalo brožuru atd. Bez ohledu na to, kdo a jakým způsobem bude šířit výsledky projektů, veškeré materiály (weby, publikace atd.) mají obsahovat poznámku o tom, že dané výsledky projektu byly pořízeny s podporou finančního příspěvku společenství. Tato poznámka má mít tuto podobu:

„Výzkum, který vedl k těmto výsledkům, získal finanční prostředky ze Sedmého rámcového programu ([7RP/2007-2013] [7RP/2007-2011]) [Evropského společenství] [Evropského společenství pro atomovou energii] na základě grantové dohody č. [xxxxxx].“³⁴

Publikování ve vědeckých periodikách

V případě publikování o výsledcích projektů ve vědeckých periodikách je potřeba mít na paměti, že autor daného článku (velmi často zaměstnanec účastníka v projektu – např. univerzity) často uzavírá smlouvu³⁵ s vydavatelem. Součástí smlouvy je často omezení dle něhož už nemůže daný článek nikde jinde publikovat. Avšak žádné ustanovení této smlouvy nesmí být v rozporu s ustanoveními

³⁴ čl. II.30.4 MGA

³⁵ Např. licenční smlouvu nakladatelskou

grantové dohody³⁶. Za ustanovení grantové dohody se považuje například i vložení zvláštní doložky č. 39³⁷ do základního textu grantové dohody, ze které partnerovi plyne povinnost, aby elektronická verze rukopisu vědecké publikace byla komukoliv volně přístupná prostřednictvím archivu – v tomto případě by tedy šlo o zřejmý rozpor mezi ustanovením předmětné smlouvy a textem grantové dohody (viz výše).

Ve vztahu ke smlouvě mezi autorem vědeckého článku a vydavatelem je proto důležité následující:

- Smlouva mezi autorem a vydavatelem se týká pouze užití slovesného díla (článku), ne nových znalostí (např. vynálezu) popsaných v textu článku (tj. vlastnictví výsledků projektu, jejich využívání atd. zůstávají nedotčeny).
- Taková smlouva často obsahuje ustanovení o převodu autorských práv k danému článku s tím, že autor článku pak nemůže ten daný konkrétní text nikde jinde publikovat. Některé smlouvy ale jdou dál a obsahují ustanovení o převodu „autorských práv k danému článku a k jakýmkoli modifikacím daného článku“, což je širší a nedostatečné pojetí, a autor by se měl tohoto ustanovení vyvarovat.
- Evropská komise může dle svého uvážení publikovat jakékoli informace (kromě důvěrných) týkající se výsledků projektu. Jakákoli smlouva mezi účastníkem/účastníky projektu a vydavatelem periodika nesmí být v rozporu s výše uvedeným a je na daném účastníkovi, aby zajistil tento soulad.

Autoři, kteří plánují vydat vědecký článek pojednávající o výsledcích projektu 7. RP (nové znalosti), by měli:

- Získat svolení od vlastníka nových znalostí (např. zaměstnavatel autora zamýšleného článku, který je účastníkem v projektu jehož řešením byly nové znalosti vytvořeny). Vlastník nových znalostí je odpovědný za plnění povinností (například povinnost chránit a využívat nové znalosti), a proto by měl být o jakémkoli záměru autora (kterým je např. výzkumník u daného účastníka - univerzity) informován;
- Projednat záměr publikovat s dalšími účastníky projektu (byť nejsou spoluvlastníky nových znalostí). Pokud je některý z účastníků spoluvlastníkem, je povinností zajistit jeho souhlas s publikováním. Byť každý z účastníků je sám odpovědný za šíření svých nových znalostí, je možné šířit výsledky projektu i společně (např. formou spoluautorství článků);
- Zkontrolovat kompatibilitu grantové dohody s textem smlouvy, na jejímž základě bude článek publikován;
- Informovat vydavatele o povinnostech plynoucích z grantové dohody³⁸ a ideálně vložit do smlouvy s vydavatelem následující ustanovení: *„Vydavatel souhlasí s tím, že si autor článku ponechá právo poskytnout tento článek Evropské komisi za účelem publikování, a to ve formě elektronické kopie tištěné verze rukopisu přijaté k publikování.“* Navíc je potřeba do vědeckého článku vložit ustanovení o finanční podpoře projektu příspěvkem Unie (viz výše).

³⁶ Čl. 18 odst. 3 Nařízení: „Participants shall not make any commitments incompatible with the grant agreement“

³⁷ volný přístup (Open acces)

³⁸ Čl. II.3.i a II.30.4

3.9 IPR V JEDNOTLIVÝCH FÁZÍCH PROJEKTU - SHRNUTÍ

Stadium návrhu projektu	Před zahájením projektu	V průběhu projektu		Před ukončením projektu	Po skončení projektu - komercializace	
		Výzkum (základ., aplik.)	Management		Ochrana, využívání, šíření	Výsledky výzkumu
<p>Myšlenka</p> <p>Otázky zachování důvěrnosti</p> <p>Stav techniky</p> <p>Rešerše</p>	<p>Sjednávání</p> <p>Stávající a nové znalosti</p> <p>Přístupová práva</p> <p>Konsorciální smlouva</p>	<p>Využití smluv o zachování mlčenlivosti</p> <p>Využití patentových informací</p>	<p>Management výsledků výzkumu</p> <p>Otázky vlastnictví</p> <p>Režim přístupových práv</p>	<p>Ochrana výsledků</p> <p>Publikování</p> <p>Využití</p> <p>Upozornění na příspěvek EU</p> <p>Plán pro využívání a šíření</p>	<p>Výsledky výzkumu</p> <p>Vynález (technické řešení) chráněn P (UV, PV)</p> <p>Možná potřeba dalšího technického zdokonalování</p> <p>Založení strategických aliancí pro potřeby úspěšného dokončení inovací</p>	<p>Marketing</p> <p>Přitáhnout investice</p> <p>Ochranné známky</p> <p>Průmyslové vzory</p>

4. DALŠÍ OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S IPR V 7. RP

4.1 IPR A PODÁVÁNÍ PROJEKTOVÝCH ZPRÁV EVROPSKÉ KOMISI

Projektové zprávy podávané Evropské komisi obsahují části, ve kterých se konsorcium musí věnovat dosaženým nebo plánovaným výsledkům, jejich šíření a využití atd. Nejvýznamnější je z tohoto pohledu plán pro využití a šíření nových znalostí, který je součástí závěrečné zprávy.

Povinnost podávat zprávy EK o průběhu projektu 7. RP je založena článkem II.4 MGA.³⁹ Rozeznáváme průběžné zprávy a závěrečnou zprávu. MGA navíc obsahuje další ustanovení týkající se povinnosti partnerů podávat zprávy o (plánovaném nebo už realizovaném) využití a šíření nových znalostí v článcích II.29.²⁴⁰ a II.30.⁴⁴¹.

MGA zakládá povinnost podávat zprávy Evropské komisi. Zprávy podává za celé konsorcium koordinátor, je tudíž na něm, aby si zajistil informace od partnerů o realizaci projektu a následně je předal Evropské komisi ve formě zpráv.

Koordinátor většinou v konsorciální smlouvě stanoví povinnost pro všechny účastníky podávat zprávy o stavu prací na projektu ve vymezené lhůtě. Zde se jedná o podávání zpráv uvnitř konsorcia, které je založeno konsorciální smlouvou a které je jiným druhem podávání zpráv v porovnání s podáváním zpráv dle článků II.4, II.29 a II.30 MGA (viz výše).

V případě šíření výsledků je navíc založena povinnost informovat Evropskou komisi o všech vydaných vědeckých publikacích i mimo průběžné a závěrečné zprávy. Zde je konsorcium povinno informovat Evropskou komisi o všech vědeckých publikacích, které se týkají nových znalostí, do dvou měsíců od data publikování.

V rámci průběžných zpráv (*project periodic report*) jsou účastníci povinni mj. informovat Evropskou komisi o dosažených výsledcích, jejich využití a šíření v částech průběžných zpráv označovaných jako

³⁹ II.4. Zpráva a výsledky

1. Konsorcium předkládá Evropské komisi pravidelné zprávy za každé období pro předkládání zpráv, a to do 60 dnů od skončení každého příslušného období. Zpráva zahrnuje: ...
2. Konsorcium předloží Evropské komisi do 60 dnů od skončení projektu závěrečnou zprávu. Zpráva zahrnuje: ...
3. Koordinátor předloží zprávu o rozdělení finančního příspěvku EU mezi příjemce. Tato zpráva musí být předložena 30 dnů po obdržení závěrečné platby.

⁴⁰ Příjemci oznámí předpokládané využívání nových znalostí v plánu na využívání a šíření nových znalostí. Informace musí být dostatečně podrobné, aby Evropská komise mohla provést jakýkoli související audit.

⁴¹ Jakékoli šíření musí být uvedeno v plánu na využívání a šíření nových znalostí, včetně dostatečných údajů/ odkazů, které Evropské komisi umožní šíření sledovat. Pokud jde o vědecké publikace, které se týkají nových znalostí, vydané před předložením závěrečné zprávy nebo po něm, musí být tyto údaje/odkazy a výtah z publikace předloženy Evropské komisi nejpozději dva měsíce po vydání. Evropské komisi je zároveň poskytnuta i elektronická verze zveřejněného znění nebo konečného rukopisu přijatého ke zveřejnění pro účely stanovené v článku II.12.2, jestliže tím nejsou porušena žádná práva třetích stran.

- shrnutí (*publishable summary*) a
- řízení projektu (*project management*).

Závěrečná zpráva (*project final report*) se skládá ze tří částí (závěrečná souhrnná zpráva, zpráva o dopadu výsledků projektu na společnost, plán pro využívání a šíření výsledků/nových znalostí). O dosažených výsledcích je potřeba se zmínit v každé z těchto tří částí předepsaným způsobem.

- V případě zprávy o dopadu výsledků projektu na společnost (*report covering the wider societal implications*) je potřebné vyplnit tabulku.
- V případě závěrečné souhrnné zprávy (*final publishable summary report*) sepsat text.
- Plán pro využívání a šíření výsledků projektu/nových znalostí (*plan for use and dissemination of foreground*) se skládá ze dvou částí. V první části (část A) věnující se způsobům šíření nových znalostí je potřebné vyplnit v tabulce seznam všech vědeckých publikací pojednávajících o nových znalostech vytvořených v daném projektu. K této tabulce se doplní text, ve kterém účastníci sepišou další plánované způsoby šíření nových znalostí kromě publikování ve vědeckých periodikách, tj. například plány pro uspořádání konferencí, vytvoření webových stránek, letáky, tiskové konference aj. Ve druhé části (část B), která se zabývá způsoby využití nových znalostí, vyplní konsorcium dvě tabulky. V první tabulce se vyplní všechny přihlášky průmyslových práv, které již byly podány. Ve druhé tabulce konsorcium vyplní všechny nové znalosti vytvořené v daném projektu, které mohou být využity v průmyslu nebo v dalším výzkumu. Zde účastníci popíšíou podrobně konkrétní výsledky projektu, způsob využití, oblast využití, časový horizont, jakými prostředky budou tyto využitelné nové znalosti chráněny atd. Navíc by mělo konsorcium doplnit tuto tabulku textem, kde vysvětlí jednotlivé způsoby využití nových znalostí. Tato část je částí důvěrnou a Evropská komise nesmí informace zde obsažené dále šířit. To ale neplatí pro část A, kterou může dál zveřejňovat.

Evropská komise předepisuje pro každý druh zprávy určitý formát. V souvislosti se zprávami o dosažených výsledcích se lze setkat s podáváním zpráv formou **vyplnění tabulky** (např. zpráva o vlivu projektu na společnost) nebo **sepsání volného textu** za dodržení instrukcí (např. závěrečná souhrnná zpráva).

Zprávy je potřeba podávat Evropské komisi **v předepsané lhůtě**.

Průběžné zprávy se podávají do 60 dnů od skončení vykazovaného období. Závěrečná zpráva se podává do 60 dnů od skončení projektu. Informaci o vědeckých publikacích (spolu s abstraktem vydané publikace pojednávající o nových znalostech) je potřebné podat Evropské komisi do 2 měsíců od data publikování.

4.2 IPR A SUBDODÁVKY

Účastník projektu, který zadá subdodávku, musí smluvně zajistit to, že subdodavatel nebude mít žádná práva ve vztahu k jím vytvořeným novým znalostem do té míry, aby to ohrozilo přístupová práva dalších účastníků, kteří mohou potřebovat přístup k těmto novým znalostem.

Úprava subdodávek v projektech 7. RP je upravena v článku II.7 (Annex II.) MGA. Dle tohoto článku je **subdodávkou** předmět smlouvy o obchodních podmínkách mezi subdodavatelem a jedním nebo více účastníky za účelem provedení části projektu bez přímého dohledu účastníka a bez vztahu podřízenosti. Subdodávka je výjimkou z obecné povinnosti partnera provádět práce na projektu. Na druhé straně ale platí, že subkontrahovány mohou být pouze určité úkoly. Obecně nemohou být předmětem subdodávek hlavní výzkumné činnosti realizované v projektu 7. RP.

Smlouva uzavřená mezi účastníkem projektu a subdodavatelem, na jejímž základě budou prováděny subdodávky, musí respektovat mj. výše zmíněný článek II.7 MGA. Subdodávka nezabavuje konkrétního účastníka odpovědnosti za provedenou práci vůči Evropské komisi a ostatním účastníkům. Účastník, který subkontrahuje určité práce, zůstává odpovědným za kvalitu subkontrahované práce.

Subdodavatel tudíž nemá žádná práva ani povinnosti (až na výjimky – viz níže) vůči Evropské komisi, všechna práva a povinnosti má daný účastník.

S výše uvedeným souvisí i úprava IPR v případě subdodávek. Účastník, **kteřý uzavřel smlouvu se subdodavatelem, má nadále všechna práva a povinnosti dle grantové dohody ve vztahu k výsledkům práce subdodavatele, tj. k těmto výsledkům projektu/novým znalostem.**

Tzn., že tento účastník má povinnost zajistit ochranu pro výsledky, které vytvořil subdodavatel, udělit přístup dalším partnerům k těmto výsledkům v případě jejich žádosti, povinnost využívat a šířit tyto výsledky. Tento účastník je dále povinen (ideálně smluvně) zajistit to, že se subdodavatel vzdává všech svých práv k výsledkům, které vytvoří. To znamená, že vlastnictví všech výsledků vytvořených subdodavatelem má být převedeno na účastníka a toto ustanovení by mělo být obsaženo ve smlouvě mezi účastníkem a subdodavatelem.

V případě, že bude mít subdodavatel zájem využívat vytvořené výsledky, může si tak smluvně sjednat s účastníkem například vložení licenčních ustanovení do smlouvy, na jejímž základě bude provedena subdodávka. Účastník může subdodavateli udělit licenci, tato ale musí být v souladu s jeho povinnostmi vyplývajícími mj. z grantové dohody a konsorciální smlouvy. Povinnost zachovávat mlčenlivost⁴² je vztažena i na subdodavatele.

4.3 UHRAZENÍ NÁKLADŮ SOUVISEJÍCÍCH S IPR V PROJEKTECH 7. RP

Využívání, šíření, zajištění ochrany pro nové znalosti a udělení přístupových práv ke stávajícím a novým znalostem vyžaduje nemalé finanční náklady, se kterými musí účastníci projektu počítat. Za splnění níže uvedených podmínek lze i tyto činnosti hrařit z příspěvku Unie.

⁴² Čl. II.9 MGA

Některé druhy nákladů, které vznikají v souvislosti se stávajícími a novými znalostmi, lze považovat za uznatelné náklady v případě, že činnosti, při kterých tyto náklady vznikly, jsou tzv. dalšími činnostmi⁴³. Tyto činnosti musí být prováděny v souladu s kritérii uznatelnosti nákladů⁴⁴, zejména musí prokazatelně vést k dosažení cílů projektu za dodržování zásad úspornosti, účinnosti a efektivity a musí vzniknout v době realizace projektu.⁴⁵ Patří sem například činnosti související se šířením výsledků (vytvoření webové stránky, prezentace projektu v průběhu konferencí, příprava vědecké publikace aj.), aktivity přímo související s duševním vlastnictvím (patentová řešerše, právní poradenství, licenční poplatky třetím stranám, pokud je přístup k jejich znalostem nezbytný pro realizaci projektu) atd. Byť sem lze zařadit propagaci využívání nových znalostí (např. studie za účelem vytvoření „spin-off“ aj.), samotné marketingové aktivity nejsou uznatelnými náklady. Jelikož ale konkretizace dalších činností není taxativní a tyto jsou posuzovány případ od případu, je nezbytné konzultovat s Evropskou komisí již v průběhu kontraktačních jednání otázky uznatelnosti nákladů vzniklých v souvislosti činnostmi dotýkajícími se duševního vlastnictví a specifikovat, zda tyto činnosti mohou být klasifikovány jako další činnosti, a tedy uhrazeny až do výše 100 % uznatelných nákladů.

S ohledem na zásadu neziskovosti finančního příspěvku Unie nesmí ani v případě dalších činností (tj. i aktivit souvisejících s otázkou duševního vlastnictví) výše finančního příspěvku v součtu s veškerými příjmy projektu překročit celkové uznatelné náklady (tj. 100 %). Pokud by tedy celkové příjmy projektu v součtu s příspěvkem Unie přesáhly 100 % uznatelných nákladů projektu, finanční příspěvek Unie by byl následně o tento rozdíl snížen. MGA⁴⁶ však výslovně stanoví, že za příjem vzešlý z projektu nelze považovat příjem pro účastníka projektu, jestliže pochází z využívání nových znalostí. Z výše uvedeného plyne, že tento příjem nemá vliv na výši finančního příspěvku Unie.

4.4 IPR A VÝZKUM VE PROSPĚCH SPECIFICKÝCH SKUPIN (specifický program Kapacity)

Výzkum ve prospěch specifických skupin (MSP/asociace MSP) je oblastí hodně podporovanou Evropskou komisí s cílem umožnit specifickým skupinám bez výzkumných kapacit přístup k výsledkům výzkumu a tak podpořit jejich konkurenceschopnost. Jelikož jde o tzv. výzkum na zakázku (výzkum provádějí tzv. RTD partneři), problematickou se stává otázka, kdo bude vlastnit, případně spoluvlastnit, výsledky výzkumu. Dalším často řešeným problémem je, za jakých (finančních a časových) podmínek si mají umožnit vzájemné nakládání se svými znalostmi RTD partneři a MSP/asociace MSP.

Pod pojmem „specifická skupina“ a akce ve prospěch specifických skupin se v 7. RP rozumí především:

⁴³ Čl. 33 odst. 4 Nařízení

⁴⁴ Čl. 31 odst. 3 Nařízení

⁴⁵ S výjimkou nákladů na tvorbu závěrečných zpráv případné náklady na Osvědčení o finančních výkazech (CFS), pokud je potřeba.

⁴⁶ Čl. II.17.b.ii. MGA

- A) výzkum ve prospěch malých a středních podniků (MSP),
- B) výzkum ve prospěch asociací MSP,
- C) výzkum ve prospěch organizací občanské společnosti.

Dále se budeme pro zjednodušení ilustrace věnovat jen akcím pod body A. a B., byť tato pravidla platí i pro akce pod bodem C.

Hlavním smyslem těchto akcí (zejména akcí pod body A. a B. – tzv. MSP akce) je umožnit MSP/asociacím MSP přístup k nejnovějším technologiím, a tím posílit jejich inovační kapacitu a konkurenceschopnost a umožnit jim spolupráci s mezinárodními partnery a excelentními výzkumnými centry.

V těchto projektech figurují 2 základní typy účastníků:

- specifická skupina (v případě A. a B. – dále zjednodušeně *MSP účastníci/partneři*) a
- účastníci provádějící výzkum, tj. výzkumné organizace (dále *RTD účastníci/partneři*).

Aby byly specifické skupiny maximálně zvýhodněny v projektech 7. RP, jsou zde zvláštní pravidla týkající se nejen financování, ale i managementu IPR, která si mohou účastníci upravit v souladu s grantovou dohodou v tzv. transakci (pro podrobnosti viz níže), která je součástí Annexu I.

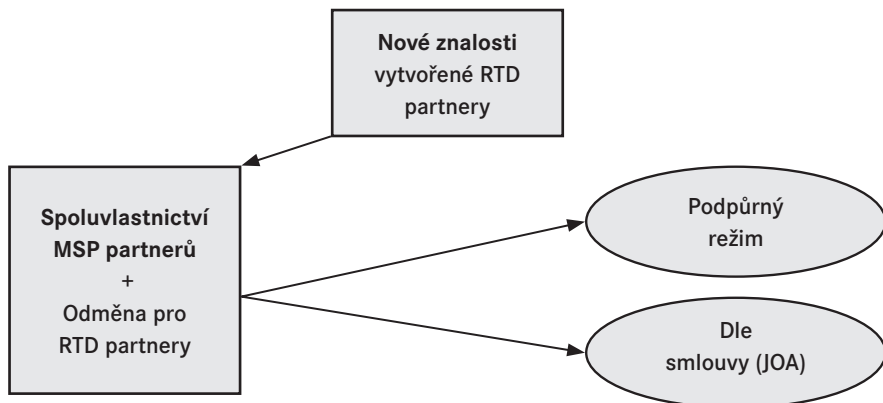
A. a B. (výzkum ve prospěch MSP a výzkum ve prospěch asociací MSP)

V případě MSP akcí jde o tzv. výzkum na objednávku, kdy RTD partneři provádí výzkum, za který jim MSP partneři uhradí částku, kterou RTD partneři uvedou ve faktuře.

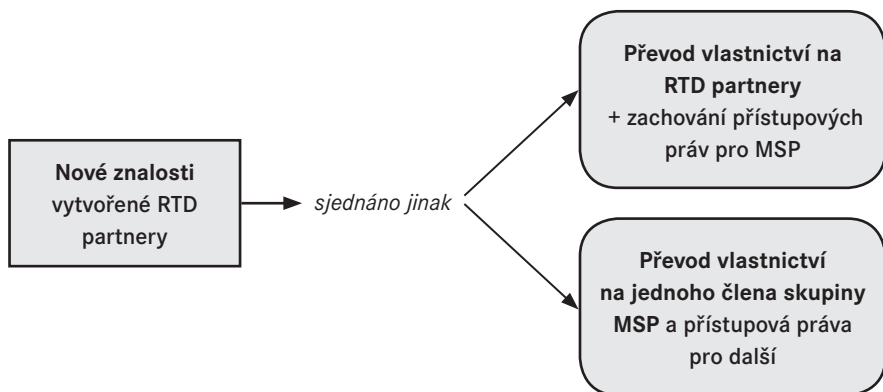
- **MSP partneři hradí tento výzkum z finančního příspěvku Společenství a stávají se vlastníky (resp. spoluvlastníky) výsledků/nových znalostí, které RTD partneři vytvoří na objednávku** (toto platí, pokud nebylo sjednáno jinak). Jelikož MPS partneři se tímto stávají spoluvlastníky nových znalostí, měli by si upravit smluvně svá práva a povinnosti (např. ve smlouvě o výkonu spoluvlastnických práv k novým znalostem – viz kapitola 3.3). V případě, že si tito spoluvlastníci (MSP partneři) svá práva a povinnosti smluvně neupraví, bude se postupovat dle podpůrného režimu, který je obsažen v čl. II.26.2 MGA⁴⁷ (viz kapitola 3.3).

⁴⁷ Pokud však ještě nebyla uzavřena dohoda o společném vlastnictví, je každý ze spoluvlastníků oprávněn udílet nevýhradní licence třetím stranám bez práva poskytovat sublicence, jsou-li splněny tyto podmínky:

- a) ostatní spoluvlastníci o tom musí být uvědoměni alespoň 45 dní předem a
- b) ostatním spoluvlastníkům musí být poskytnuta spravedlivá a přiměřená náhrada.

- MSP partneři jako vlastníci nových znalostí mají povinnost tyto nové znalosti využívat. K tomu někdy potřebují přístup ke stávajícím znalostem RTD partnerů. RTD partneři mají povinnost umožnit tento přístup bezúplatně nebo za spravedlivých a rozumných podmínek, které ale musí být sjednány před podpisem grantové dohody.
- RTD partneři mohou mít zájem na získání přístupu k novým znalostem, které vytvořili a které jsou ve vlastnictví MSP, aby mohli provádět další výzkum. V tomto případě mohou RTD partneři získat přístup k těmto novým znalostem bezúplatně nebo za rozumných a spravedlivých podmínek.
- Další možností je například **převod vlastnických práv k novým znalostem na jednoho MSP partnera** (např. jednoho člena asociace MSP) a ostatním MSP partnerům budou zachována přístupová práva.
- MSP partneři mají volnost v tom, že si **mohou smluvně ujednat, že vlastníky nových znalostí se stanou RTD partneři**, kteří je vytvoří na objednávku. V tomto případě bude odměna pro RTD partnery snížena.

- Převod vlastnictví na RTD partnery by měl být pečlivě zvážen. Pokud k tomu dojde, MSP partnerům musí být zachována přístupová práva. Přístupová práva, která budou udělena MSP partnerům, nemusí být bezúplatná, byť bezplatnost by mohla být na místě vzhledem k tomu, že vlastnictví bylo postoupeno RTD partnerům.

Finanční aspekty přístupových práv

	Přístupová práva ke stávajícím znalostem	Přístupová práva k novým znalostem
Za účelem realizace projektu	Bezúplatně, pokud nebylo sjednáno jinak před podpisem grantové dohody (čl. II.33.2 MGA, čl. 49.2 Nařízení). Přístup ke stávajícím znalostem RTD partnerů musí být vždy poskytnut MSP partnerům bezúplatně (čl. 49.2 Nařízení)	Bezúplatně (čl. II.33.1 MGA, čl. 49.1 Nařízení)
Za účelem využití nových znalostí	Bezúplatně nebo za spravedlivých a rozumných podmínek, které musí být dohodnuty (čl. II.34.1-2 MGA, čl. 50.1 Nařízení).	Přístupová práva mohou být udělena pro RTD partnery, kteří je potřebují za účelem dalšího výzkumu, za spravedlivých a rozumných podmínek (čl. 50.5 Nařízení)
	V případě, že přístupová práva poskytují RTD partneři (ke svým stávajícím znalostem) za úplatu, musí být rozumné a spravedlivé podmínky domluveny před podpisem grantové dohody (čl. 50.6 Nařízení)	

Transakce (*Transaction*)

Transakce je dokument, na který odkazuje v tomto typu projektů Annex III. a který je součástí Annexu I. MGA, a jehož hlavním smyslem je upravit otázky IPR a finanční aspekty projektu mezi dvěma typy účastníků (MSP účastníci a RTD účastníci). V případě rozporu má Transakce přednost i před Annexem II.

Otázky IPR a finanční otázky jsou následně často obsaženy i v konsorciální smlouvě. Jelikož konsorciální smlouva ale nesmí být v rozporu s grantovou dohodou, musí být IPR a finanční ustanovení konsorciální smlouvy v souladu s IPR a finančními ustanoveními Transakce.

Jelikož je Transakce součástí Annexu I., podléhá negociacím a schválení Evropskou komisí. Tím se liší od konsorciální smlouvy, která je smlouvou uzavřenou uvnitř konsorcia a její obsah Evropská komise nekontroluje. Z výše uvedeného plyne, že IPR (a finanční) ustanovení Transakce podléhají schválení Evropské komise na rozdíl od IPR (a finančních) ustanovení konsorciální smlouvy. Proto i jakákoliv změna Transakce znamená změnu Annexu I., a tudíž změnu grantové dohody, která musí být, na rozdíl od konsorciální smlouvy, **schválena Evropskou komisí. Je potřeba mít vždy na paměti to, že konsorciální smlouva má tuto Transakci doplňovat a nesmí být s ustanovení-**

mi **Transakce** v rozporu. V současnosti žádná vzorová konsorciální smlouva pro výzkum ve prospěch specifických skupin neexistuje.

Transakce upravuje například:

- otázky vlastnických práv k výsledkům projektu/novým znalostem vytvořeným RTD partnery,
- přístupová práva k novým znalostem (pro MSP partnery nebo pro RTD partnery, v závislosti na tom, kdo bude vlastníkem nových znalostí),
- přístupová práva MSP partnerů ke stávajícím znalostem RTD partnerů (pokud MPS partneři potřebují přístup ke stávajícím znalostem RTD partnerů, například za účelem využití svých nových znalostí),
- odměnu pro RTD partnery za provedení výzkumu a vytvoření nových znalostí („výzkum na zakázku“).

4.5 IPR A ERC PROJEKTY (*specifický program Myšlenky*)

V případě projektů specifického programu Myšlenky platí určité odchylky od obecných ustanovení týkajících se zejména úpravy přístupových práv, byť úprava dalších IPR pravidel je obdobná s úpravou IPR pravidel ve specifickém programu Spolupráce (viz předchozí kapitoly) .

V ERC projektech rozlišujeme příjemce (hostitelská instituce), který uzavírá grantovou dohodu, a hlavního výzkumníka (výzkumníky), který provádí výzkum. Vztah příjemce a hlavního výzkumníka by měl být v ideálním případě upraven tzv. Dodatkovou dohodou (Supplementary Agreement), která má mj. upravit otázky přístupových práv ke stávajícím a novým znalostem a finanční otázky.

Za účelem realizace projektu a za účelem využití znalostí k dalšímu výzkumu má být přístup ke stávajícím i novým znalostem umožněn bezúplatně. Za účelem jiného využití znalostí (např. komerčně) má být přístup umožněn bezúplatně, pokud nebylo sjednáno jinak v grantové dohodě.

Přístupová práva ke stávajícím a novým znalostem		
Za účelem realizace projektu→		Bezúplatně
Za účelem využití nových znalostí...	1. Využití v dalším výzkumu→	
	2. Jiný způsob využití→ (např. komerčně)	Bezúplatně, pokud nebylo sjednáno jinak v grantové dohodě.

4.6 IPR A PROJEKTY MARIE CURIE (*specifický program Lidé*)

Projekty Marie Curie, tj. projekty 7. RP realizované ve specifickém programu Lidé, mají za cíl umožnit výzkumníkům rozvíjet jejich schopnosti ve všech stádiích jejich kariéry formou podpory mobility. V těchto projektech je neméně důležitá i úprava IPR spolu s doplňkovými smlouvami uzavíranými například **mezi účastníky projektu** (kteří uzavírají grantovou dohodu), **výzkumníky** působícími na té které instituci a vyslanými na jinou instituci a **partnerskými institucemi** (které neuzavírají smlouvu s Evropskou komisí).

Povinnost zajistit ochranu pro komerčně nebo v průmyslu využitelné nové znalosti platí i v Marie Curie projektech.

Základní IPR pravidla jsou upravena v **Annexu II.** tzv. Marie Curie grantové dohody (dále jen MCGA), která upravuje IPR ve vztahu k účastníkům/příjemcům (např. univerzita, jakákoli instituce, která se účastní projektu a podepisuje grantovou dohodu s Evropskou komisí) a jsou velmi podobná pravidlům IPR aplikovatelným pro specifický program Spolupráce (viz kapitoly výše). Další ustanovení IPR je možné najít v **Annexu III.** MCGA, který dává základ pro úpravu IPR s partnerskými institucemi, a dále zde najdeme základní IPR pravidla aplikovatelná ve vztahu k výzkumníkům.

Základní pravidla týkající se **vlastnictví a převodu vlastnictví** k novým znalostem platí i pro tyto projekty. Proto vlastníky nových znalostí jsou ti účastníci, kteří nové znalosti vytvoří. Strany si ale mohou domluvit převod vlastnictví.

V projektech Marie Curie s více příjemci (tzv. multi-beneficiary projects) by měla být věnována pozornost i otázce **přístupových práv**, jelikož tito příjemci si musí udělit přístup ke svým znalostem za účelem realizace projektu nebo následného využití vlastních nových znalostí. Navíc, jak v projektech s více příjemci, tak i v projektech s jedním příjemcem, by měli účastníci projektu zajistit přístup ke svým stávajícím a novým znalostem pro výzkumníky, kteří u nich působí, aby ti mohli provádět práce na projektu.

Otázky **využití a šíření** nových znalostí jsou relevantní rovněž v těchto projektech a pravidla uvedená výše (kapitoly 3.7 a 3.8) jsou aplikovatelná analogicky.

Účastníci MC projektů (ti, kteří uzavírají grantovou dohodu s Evropskou komisí) si mohou IPR pravidla upravit přímo v konsorciální smlouvě.

Co se týká úpravy IPR pravidel ve vztahu k tzv. partnerským institucím, které neuzavírají s Evropskou komisí grantovou dohodu, lze IPR pravidla upravit například v partnerské smlouvě (*Partnership agreement*). Například v projektech ITN (Initial Training Network – školicí sítě) a IOF (International Outgoing Fellowship – stáže ve třetích zemích pro evropské výzkumné pracovníky) uzavírá jediný účastník partnerskou smlouvu s institucí, na které bude výzkumník také působit.

V projektech ITN a IAPP (Industry – Academia Partnership Pathways, spolupráce průmyslu s akademickou sférou) s více účastníky projektu, mohou si tito účastníci upravit IPR pravidla související s pobytem výzkumníka u jiného účastníka přímo v konsorciální smlouvě.

Upozornění: Ačkoliv poskytovaným informacím věnujeme nejvyšší možnou pozornost a využíváme nejlepší dostupné informační zdroje, mají informace obsažené v této brožuře pouze informativní charakter a nejsou závazným legislativním výkladem. Technologické centrum neodpovídá za důsledky spoléhání na tyto informace, ani za škodu eventuelně vzniklou v důsledku použití. Při použití informací nebo při jejich další publikaci uvádějte prosím vždy jako zdroj uvedeného autora a Technologické centrum AV ČR.

DOKUMENTY

Právní rámec 7. RP – dokumentace zejména s ohledem na otázky IPR

Smlouva o založení Evropských společenství (výzkum a technologický vývoj viz články 163 – 173)
http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/12002E/pdf/12002E_EN.pdf

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:412:0001:0041:EN:PDF>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol na akcích v rámci Sedmého rámcového programu a pro šíření výsledků výzkumu (Pravidla účasti)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:391:0001:0018:EN:PDF>

Modelová grantová dohoda
http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html#standard_ga

Konsorciální smlouva – neexistuje jednotný vzor, jen modelové dokumenty
http://www.ipr-helpdesk.org/Consortium_agreement-FP7.html

Průvodce IPR v 7. RP
ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/ipr_en.pdf

Základní pravidla Grantové dohody Marie Curie (MCGA)
http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html#people_ga

Poznámky:

KONTAKTNÍ PRACOVNÍCI PRO 7. RÁMCOVÝ PROGRAM EU V ČR

Terminologie EU	Téma	Kontakty
NCP Coordinator	Celková koordinace NCP aktivit	Vladimír Albrecht tel.: +420 234 006 106 e-mail: albrecht@tc.cz
Legal and Financial NCP	Financování, práva k duševnímu vlastnictví	Lenka Lepičová tel.: +420 234 006 147 e-mail: lepicova@tc.cz Kateřina Slavíková tel.: +420 234 006 158 e-mail: slavikovak@tc.cz Jana Vaňová tel.: +420 234 006 150 e-mail: vanovaj@tc.cz
Health NCP	Spolupráce – Zdraví	Judita Kinkorová tel.: +420 234 006 108 e-mail: kinkorova@tc.cz
Bio NCP	Spolupráce – Potraviny, zemědělství a biotechnologie	Nad'a Koníčková tel.: +420 234 006 109 e-mail: konickova@tc.cz
ICT NCP	Spolupráce – Informační a komunikační technologie	Eva Hillerová tel.: +420 234 006 116 e-mail: hillerova@tc.cz
NMP NCP	Spolupráce – Nanovědy, nanotechnologie	Gabriela Zdražilová tel.: +420 234 006 218 e-mail: zdrazilova@tc.cz
Energy NCP	Spolupráce – Energie	Zdeňka Šustáková tel.: +420 234 006 115 e-mail: sustakova@tc.cz
Environment NCP	Spolupráce – Životní prostředí	Zdeňka Šustáková tel.: +420 234 006 115 e-mail: sustakova@tc.cz
Transport NCP	Spolupráce – Doprava	Martin Škarka tel.: +420 234 006 113 e-mail: skarka@tc.cz
SSH NCP	Spolupráce – Socioekonomické a humanitní vědy	Michal Pacvoň tel.: +420 234 006 110 e-mail: pacvon@tc.cz
Security NCP	Spolupráce – Bezpečnost	Eva Hillerová tel.: +420 234 006 116 e-mail: hillerova@tc.cz

KONTAKTNÍ PRACOVNÍCI PRO 7. RÁMCOVÝ PROGRAM EU V ČR – pokračování

Terminologie EU	Téma	Kontakty
Space NCP	Spolupráce – Kosmický výzkum	Ondřej Mirovský tel.: +420 774 170 126 e-mail: mirovsky@tc.cz
ERC NCP	Základní výzkum	Petra Perutková tel.: +420 234 006 161 e-mail: perutkova@tc.cz
Mobility NCP	Akce Marie Curie	Petra Perutková tel.: +420 234 006 161 e-mail: perutkova@tc.cz
Regional NCP	Kapacity – Regiony znalostí, Koharentní rozvoj politik	Lenka Havlíčková tel: +420 234 006 141 e-mail: havlickova@tc.cz
SME NCP	Kapacity – Výzkum ve prospěch MSP	Martin Škarka tel.: +420 234 006 113 e-mail: skarka@tc.cz
INCO NCP	Kapacity – Aktivity mezinárodní spolupráce	Michal Pacvoň tel.: +420 234 006 110 e-mail: pacvon@tc.cz
Infrastructures NCP	Kapacity – Výzkumné infrastruktury	Lenka Havlíčková tel: +420 234 006 141 e-mail: havlickova@tc.cz
SiS NCP	Kapacity – Věda ve společnosti	Michal Pacvoň tel.: +420 234 006 110 e-mail: pacvon@tc.cz
JRC NCP	Společné výzkumné centrum	Nad'a Koníčková tel: +420 234 006 109 e-mail: konickova@tc.cz
EURATOM NCP	EURATOM – Štěpení	Miroslav Hrehor tel: +420 266 173 432 e-mail: hre@ujv.cz
EURATOM NCP	EURATOM – Fúze	Pavol Pavlo tel: +420 286 890 450 e-mail: pavlo@ipp.cas.cz

Technologické centrum AV ČR

Rozvojová 135

165 02 Praha 6

Tel.: 234 006 100, Fax: 220 922 698

Email: techno@tc.cz, <http://www.tc.cz/>